Ч. 98 (14.641). Львів, субота 8. травня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 "
Піврічно . . . . . 30.00 "
Річно . . . . 60.00 "
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Жахлива летунська катастрофа.

ЗГОРІВ КЕРМОВИК „ГІНДЕНБУРГ". — ЗГИНУЛО 35 ОСІБ.

Агенція Аваса повідомляє з Ню Йорку про жахливу експльозію на трансатлянтійському кермовику „Гінденбург" підчас осідання в Лейкгерсті. З невідомої причини в моменті, коли кермовик зближався в четвер вечором до вежі, де мав закинути якір, настав вибух і кермовик спалахнув вогнем. Опісля впав на землю з гуком. Рятункова акція була дуже трудна, бо годі було наблизитися до повітрплаву, що бухав вогнем.

Цепелін прибув до Ню Йорку з 12-годинним опізненням, везучи 100 осіб, з цього 39 пасажирів і 61 членів залоги.

Летунська секція вашинґтонського департаменту торговлі розпічне доходження, щоби висвітлити причини катастрофи „Гінденбурга". На думку американських офіціяльних кол головною причиною катастрофи було те, що його виповнили газом воднем, а не гелієм, якого продукція коштовніша.

ПОДРОБИЦІ КАТАСТРОФИ.

Один із функціонарів, занятих на летовищі, находився в часі експльозії біля вежі, до якої був привязаний Цепелін. Він каже, що „Гінденбург" був на висоті яких 100 метрів. Видко було розбавлених пасажирів, що хусточками витали людей на летовищі. За хвилину пасажири мали висідати. Нараз роздалась жахлива експльозія. Люди ледви встигли відскочити на бік від місця, де звалилася маса повітреплаву, що бухала вогнем та димом. Було так гарячо, що кілька годин годі було приступити ближче. Врешті вдалось декому з рятункової акції наблизитись. Біля кабіни команданта побачили спалене тіло якогось мужчини.

Опісля настали три дальші експльозії. Катастрофа склалася коло пів до 7-ої вечором, а ще коло 10-ої веч. останки повітреплаву творили море вогню. Факт, що пожежа була така інтензивна, приписують смарам, які вжито до гонення мотору.

ПРИЧИНА КАТАСТРОФИ.

Здогадуються, що катастрофу спричинила буря, яка лютилася, коли повітреплав зачіпали до машту. Цілий час падав дощ. Є теж здогад, що запалився газ, який добувався на верх і дістався до мотору.

ЧИСЛО ЖЕРТВ

покищо не устійнене. На основі німецької інформації врятувалось 20 пасажирів і 44 особи із залоги, так що згинуло 35 осіб. Покищо ті цифри непевні.

НІМЕЦЬКІ ПОВІТРЕПЛАВИ.

Кермовик „Гінденбург" збудований у 1932 р. у Фрідріхсгафені. Був довгий 248 м., у промірі мав 41 метрів. Гнали його чотири мотори зі швидкістю 150 км. на годину. Подорож з Европи до Північної Америки тревала пересічно 2 і пів дня, до Південної 4 дні. Повітреплав був уладжений люксусово. Досі перелетів понад Атлянтійський океан 20 разів щасливо, аж 21-а подорож скінчилася трагічно.

Німецьке повітреплавне підприємство втратило свій найкращий повітреплав. Має ще „графа Цепеліна", збудованого перед 10 роками, а крім того будує у Фрідріхсгафені ще один, подібний до „Гінденбурга".

Кінець незалежної Катальонії.

КАТАЛЬОНСЬКЕ ВІЙСЬКО ПІДЧИНЕНЕ ЕСПАНСЬКОМУ УРЯДОВІ.

Як довідується париська преса, валенсійський уряд вислав до Барсельони ґенерала Себастіяна Позаса Переу, що має обняти командування 4. дивізією і ресорт війни в катальонському уряді.

Валенсійський уряд обняв службу безпеки над всією катальонською територією.

ТИМЧАСОВИЙ УРЯД.

З Перпіньяну повідомляють, що у Барсельоні утворилася директорія зложена з 4-ох членів, що обняла функції тимчасового уряду. Творцем і головою директорії є Компаніс, на основі інших джерел — Сезе (якого одні часописи уважають соціялістом, інші — анархістом).

УБИЛИ ГОЛОВУ ТИМЧАСОВОГО КАТАЛЬОНСЬКОГО УРЯДУ.

Підчас вуличних боїв згинув Антоніо Сезе, голова та міністер внутрішніх справ у тимчасовому управному комітеті, що тимчасово виконує обовязки уряду. Сезе репрезентував у тому комітеті соціялістичні професійні спілки.

Разом згинуло дотепер у вуличних боях 50 осіб, ранено 170.

БІЙ ЗА ТЕЛЕФОНІЧНУ ЦЕНТРАЛЮ.

Тимчасовий уряд вислав сильні поліційні відділи, щоби прогнати анархістів з телефонічної централі. Після довшої перестрілки, у якій згинуло чимало поліцаїв та прохожих, поліція здобула будинок; анархісти боронилися якийсь час на вищих поверхах, опісля піддалися.

БАРИКАДИ, ПОВЗИ.

В інших дільницях анархісти дальше нападають на поліцію та військо. Подорожні оповідають, що вулиці Барсельони поперегороджувані барикадами, на яких ідуть криваві бої; коли цивільні хотять переходити барикади, їх обстрілюють.

По місті їздять анархістичні повзи, лунають скорострільні та гарматні стріли.

ЛУЧБА МІЖ КАТАЛЬОНІЄЮ ТА ФРАНЦІЄЮ ПЕРЕРВАНА.

Авас подає, що на летунському майдані в Барсельоні нема зовсім поліції, тому з огляду на безпеку французькі літаки, що курсують на лінії Тулуза — Казабланка причалюють не в Барсельоні, лиш у Перпіньяні.

Еспанський консуль у Перпіньяні остерігає подорожних, щоби не їхали до Барсельони. Поїзди на тій лінії доходять лише до Херони.

Заборони й обмеження.

Львів, 7. травня 1937.

Заборони й обмеження, що їх видає державна адміністраційна влада, добре відомі повоєнному громадянству. Існують вони не лише на европейському суходолі, але навіть у такій недавно типово ліберальній державі як Сполучені Держави Північної Америки, не кажучи вже про Совіти або держави з тотальним чи півтотальним устроєм. Діється те все під кутом автаркії (самовистарчальности), а ще більше з оглядів охорони існуючого режиму і оборони границь держави — отже здебільша з чисто стратеґічних причин, що сьогодні завжди є рішальні.

Зокрема видано закони і розпорядки зі заборонами й обмеженнями, що торкаються оборони держави внутрі і назовні, майже зовсім незнані довоєнному европейському законодавству. До світової війни охороною внутрішнього ладу і безпеки громадян та обороною і охороною державних кордонів займалися звичайні закони — карні і військові, — у першу чергу загальний карний кодекс, що передбачував відповідні репресії у випадку нарушення постанов, виданих в інтересі державного устрою, охорони держави і її установ та безпеки громадян. Після світової війни оголошено цілу низку спеціяльних законів і розпорядків, давніше незнаних, які часто врізуються дуже глибоко в життя поодиноких громадян і не менше теж і у збірне життя, при чому у випадку нарушення збільшено непомірно й репресії, себто кари.

До ряду тих виїмкових законів належить у Польщі розпорядок президента з 23. грудня 1927 р. про границі держави, тричі опісля новелізований, останній раз законом з 9. липня 1936 р., обовязуючий від 18. липня м. р., який минулого року мав я нагоду зреферувати подрібно на сторінках „Діла" і який у всіх своїх подробицях на основі розпорядку міністра внутрішніх справ увійшов в життя 23. квітня ц. р., коли устійнено в терені т. зв. 30 кільометровий граничний пояс на підставі конференцій старостів прикордонних повітів, що в квітні ц. р. відбулися в дотичних воєвідських урядах.

Згаданий зновелізований розпорядок президента з 23. грудня 1927 р. має велике значіння для населення, організацій і установ прикордонних повітів, з огляду на передбачені там великі обмеження що до побуту поодиноких осіб, свободи рухів, праці в торговельних і промислових підприємствах, припинення або заборони діяльности на просторі 30 кільометрової граничної смуги кожного товариства, союзу або кооперативи чи їх відділів. Є теж там значні обмеження і заборони щодо будівель, користування водною силою та навіть у праві власности у нерухомостях й рухомостях і у правних актах між живими й на випадок смерти. Заведено врешті збірну відповідальність громади за шкоди, якщо не можна виcлідити того, хто зробив шкоду й загострено значно кари арешту. Словом, є дуже багато заборон і обмежень у ріжних ділянках життя та у правних відносинах, які охопила

значно остання новеля з 9. липня м. р. та які болюче відчуває і відчує прикордонне населення і наші товариства, кооперативи й організації, та які — як сказано вище — на цілому прикордонному терені увійшли в життя у своїй повній строгости з днем 23. квітня ц. р.

Скількість тих повітів, де обовязує це спеціяльне право про границі держави, є на українській етнографічній території дуже велика. Попри прикордонні повіти Полісся і Волині граничать зі Совітами в Галичині повіти: Збараж, Скалат, Копичинці і Борщів; з Румунією повіти: Борщів, Заліщики, Городенка, Снятин і Косів; врешті з Чехословаччиною повіти: Косів, Надвірна, Калуш, Долина, Стрий, Турка і Лісько, а на Лемківщині повіти: Сянік, Коросно, Ясло, Горлиці, Новий Санч і Новий Торг — разом 20 повітів в Галичині, в яких мешкають українці. До цього з 23. квітня ц. р. долучено ще частини повітів у віддалі до 30 км. від кордону, що межують з прикордонними повітами; між іншими влучено теж до цього граничного пояса і місто Чортків.

Найбільші обмеження існують у надграничній смузі — нпр. заборона виходити з хати від вечора до ранку, що лежить вздовж граничної лінії два кільометри завширшки, рахуючи від граничної лінії. У випадках, де цього вимагає характер терену, надграничну смугу можна розширити до 6 км. або звузити понижче 2 км. Границі надграничної смуги означується в терені окремими знаками. Побут у надграничній смузі вимагає окремого дозволу адміністраційної влади (староства); місто Заліщики як літнище не належить до надграничної смуги.

Найбільше дошкульними для прикордонного населення є постанови щодо виселення і заборони щодо набуття, посідання, аренди й ужиткування нерухомостей чи їх частей та виконування торговлі і промислу громадянам польської держави на терені 30 кільометрового граничного пояса. Право виселення прислуговує старості і з нього деякі старости, нпр. в Косові, зробили вже чималий ужиток. Болючіша є ще справа з заборонами щодо нерухомостей, торговлі і промислу, які може видати дотичний воєвода. Кожна трансакція нерухомостями вимагає там сьогодні дозволу воєводи (фактично рішальним тут буде староста) і всі правні чинности, зроблені з метою обійти обмеження чи заборони, є неважні. Про неважність рішають суди на жадання старости.

Обмеження щодо обороту землею не новина у польському законодавстві. Існують вони на підставі закону про виконання земельної реформи й ухваленого у минулій парляментарній сесії проекту щодо обмеження обороту наділами, які повстали з парцеляції. Щоб дістати право власности треба дозволу старости. Оборот селянською землею є зправила свобідний. Інакше у 30 кільометровому граничному поясі на основі президентського розпорядку і новель до нього про границі держави. Тут безумовно кожна трансакція щодо власности, посідання, аренди, ужиткування нерухомости мусить мати попередній дозвіл воєводи, що незвичайно ускладнить і утруднить ціле автономічне життя у граничному поясі і що найбільше відчує наше тамошнє селянство та що значно піднесе кошти трансакцій, хочби з огляду на стемплеві оплати.

З тих величезних ригорів з заборонами й обмеженнями здає собі справу й сама адміністраційна влада і як зачувати (бо це офіційно не було оголошено) — дотеперішню практику щодо трансакцій нерухомостями полишено по кінець червня ц. р. Живемо в часі посилення серед польського „кресового" громадянства протиукраїнських настроїв і масової протиукраїнської акції, що прибирає вже питомі риси психози, від якої як члени польського громадянства не є вільна теж і велика частина польських урядовців. Знаючи ті настрої, боїмося, щоб заборони і обмеження, про які говорено вище, не виконувано надто ригористично якраз на українському відтинку. На ті заборони і обмеження у граничному поясі, що довкруги держави обіймає простір одної шестини цілої державної території, звернула увагу і польська преса, називаючи стан тамошнього населення напів виїмковим. Все те залежить від державної адміністрації і наше населення у граничному поясі має право домагатися від неї, щоб не було ніяких шикан зі заборонами й обмеженнями.

Д-р Степан Баран.

Весняний шум.

Женева, у травні 1937.

Шляхи сучасного міжнародрього життя в значній мірі минають Женеву, але ті, що мандрують ними, не забувають про неї. Також політичні керманичі Ліги Націй займають все становище до поважніших політичних подій. Бельгійський уряд, звільнившись від льокарненських зобовязань, заявив, що він лишається вірний засадам Ліги Націй. Керманич національної Еспанії ген. Франко, на запит одного журналіста, чи Еспанія приступить до Ліги Н., відповів лише, що Ліга Націй не виконала свого обовязку супроти національної Еспанії. Сучасний політичний момент для акції Ліги Н. не є очевидно сприятливий. Навіть сесію Бюра конференції розззброєння, що мала розпочатися 6. травня, відсунули не лише тому, що генеральний секретар Л. Н. занятий на конференції в справі єгипетських капітуляцій в Монтре. Але в Женеві пильно стежать за тим, що робиться в Европі. Перед полуднем і перед вечором приходять представники преси до журналістичної салі Л. Н. по новини. Потім стукають машинки до писання і телефон та почта нагадують світові, що й Женева думає про нього. Коли вкінці травня представники ріжних держав зїдуться знов до Женеви та подивляться звідси на політичну панораму Европи, то вони побачать досить поважні зміни, що зайшли в ній впродовж останніх місяців і навіть тижнів. Взаємини між великими державами лишилися вправді покищо без засадничих змін, бо політичні основи цих держав надто солідні, щоб мінятися в короткім часі, — але внутрішні соціяльно-політичні відносини у цих державах та їх відношення до менших і малих держав настільки змінилося, що швидко може прийти до дуже поважних подій, небезпечних навіть для сусідів усіх отих малих держав. З великодержав найбільш заангажована тут на першому місці Франція, — а далі: Італія і Німеччина. Англія робить вправді все можливе, щоб вдержати політичну рівновагу Франції в Европі, але вона не може формувати відношення Франції до інших держав, що входили у післяверсайську систему французьких впливів в Европі. Сучасні події в Еспанії відбились і на внутрішніх і зовнішніх відносинах Франції. Не лишиться без впливу на франко-бельгійські відносини і відновлення бельгійської невтральности. Але найповажніші зміни у відносинах Франції з меншими державами відбуваються без сумніву на південнім сході Европи. Французькі впливи тут перемагає поступово Італія, ближча сусідка европейського сходу. Після італійсько-югославянського порозуміння прийшло побачення Шушніга—Мусоліньо у Венеції, що ударемнило французькі пляни і щодо Австрії. Наслідком очевидного ослаблення звязку між державами Малої Антанти намагалась французька диплоьматія утворити нову сполуку малих держав на південнім сході Европи, наблизивши Відень до Праги. В Парижі сподівались, що утворення політичної оси Рим—Берлін порушить звязок між Римом та Віднем. Кілька дрібних інцидентів між Берліном та Віднем та часом гостра полеміка між німецькою та австрійською пресою викликали в Парижі враження, що австрійський уряд уважатиме італійську гарантію проти аншлюсу невистарчальною і шукатиме інших гарантій в Парижі та Празі. З Праги вжили при французькій підтримці заходів переконати австрійський уряд, що австрійські та чехословацькі інтереси рівнобіжні, бо самостійність одної і другої держави ніби загрожена Німеччиною. Невиключено, що ці аргументи скріплено обіцянками економічного характеру. Невиключено, що праські аргументи і викликали деяке враження у Відні, зрештою господарські звязки між цими обома частинами колишньої наддунайської монархії були завжди досить тісні і такими залишилися. Справу відносин між Австрією і Чехословаччиною обговорювали — очевидно — у Венеції. Наслідки були для Парижа досить несподівані. Не лише представник Австрії признав без застережень, що унормування господарських відносин над Дунаєм без участи Німеччини неможливе, але таке саме переконання висловили і праські „Народні Лісти". Одночасно міністр Крофта виступив у „Чеськім Слові" з сенсаційною статтею на тему, що в сучасній боротьбі між фашизмом та большевизмом Чехословаччина не пристане ані до одної, ані до другої сторони. Стаття ця викликала у декого враження, що чехословацький уряд, коли й не виповідає формального союзу з Московщиною, то в усякім разі проголошує його нечинним. Якщо це справді так, то ЧСР стала б на єдиний розважний і можливий для неї шлях повної невтральности, шлях, який напевне найшов би більше зрозуміння в Льондоні, ніж у Парижі.

Віденська урядова преса, „Вінер Цайтунг" та „Райхспост", цілком вдоволена вислідами побачення у Венеції і в царині зовнішньої політики і в царині економіки. Повідомлення деяких часописів про можливість притягнути представників австрійських національних соціялістів до участи в уряді вважають вправді у Відні втручанням до внутрішніх австрійських справ, а проте рішуче не заперечують. Ствердження непохитности римських протоколів та німецько-австрійського порозуміння з 11. липня 1936. уважають в Женеві приступленням Австрії до римсько-берлінського пакту, хоч Шушніг і заявив, що до ніякого бльоку Австрія не приступає (зрештою формального бльоку і між Римом та Берліном нема). Редактор Бріке пише в „Журналь де Женев", що „Шушніг не пристав би до італійських пропозицій, не маючи певности, що Італія досить міцна, щоб їх додержувати. Впливи національних соціялістів у Відні все одно щораз сильніші. Вислідом нарад є успіх німецько-італійської політики. Вісь Рим—Берлін оминула австрійську небезпеку, позиції здобуті раніше вдержано. Довкола Малої Антанти повстали нові сполучення: від Югославії, а завтра від Румунії, від Туреччини. Німецько-італійський вплив на сході зростає".

Цей факт хвилює очевидно у великій мірі московський уряд. „Ізвестія" з 20. IV. широко розписуються про акцію „німецького фашизму" на південнім сході Европи, між іншим пишучи: „Татареску забезпечує румунським фашистам безкарність. Його власна внутрішня політика мало чим відріжняється від фашистівської. А його зовнішня політика в останнім часі щораз більше відхиляється від французької політики". Не виключено, що в звязку з цими алярмами зявився несподівано й Тітулеску на париськім терені. Політична весна заповідається в Европі великими вітрами. До весняної сесії Ліги Націй політична ситуація, очевидно, не викристалізується. По боці Франції бракуватиме кількох її прихильниць. Новий лад в Женеві до старого подібний не буде.

М. Данько.

Консолідація німецької меншини в Польщі.

Ще 18. м. м. відбулось у Катовицях велике німецьке віче, на якому д-р Павло Шіман з Румунії, б. президент кількох конґресів національних меншин, виступив з рефератом на тему: „Меншина супроти держави".

У висліді промов д-ра Шімана й д-ра Панта зібрані постановили оснувати **„Союз Німців у Польщі"**, якого тимчасову листу підписало 160 приявних представників ріжних німецьких політичних партій і товариств.

Обох основоположників нової німецької політичної партії у Польщі, якої завданням буде в першу чергу консолідація німецької меншини, прийняв на авдієнції воєв. Ґражинський.

Нова партія має суто-католицький напрямок.

(КТВ)

Кінець страйку у льондонській міській комунікації.

Представники персоналу льондонських автобусів і трамваїв згодилися працювати дальше, чекаючи на остаточне рішення виконавчої союзної ради.

СТРАЙК ГІРНИКІВ ПОКИЩО НЕ ЗАГРОЖУЄ.

Після наради з міністром гірництва екзекутива гірничої федерації рішила відложити на 2 тижні (себто до 22. ц. м.) дату, коли гірники евентуально виповідять працю. З огляду на те страйк гірників може вибухнути не скоріше як 6. червня.

УРЯД БОРОНИТЬ ГІРНИКІВ.

Лейбуристи приготовлювалися до атаки на уряд підчас дискусії в парляменті на тему внутрішньої політики. Несподівано премієр висловився за збірними умовами та за гірничою федерацією, чого саме домагаються гірники. З огляду на те лейбуристи лишили уряд у спокою, а дискусія покінчилася скоро.

Сатана хоче ворожнечою, вином і грою завести ненависть між нами. — Коран.

Розвал араґонського фронту.

„Еко де Парі" повідомляє, що багато анархістичних частин з араґонського фронту покинуло свої відтинки і відмашерувало до Барсельони з повзами й артилерією.

Рівночасно з іншого джерела прийшла вістка, що директорія рішила відкликати до Барсельони 12.000 війська з араґонського фронту.

Авас подає зі Сараґоси, що на араґонському фронті було зовсім спокійно. Вихісновуючи ту обставину, національні війська перевели кілька розвідчих випадів і посунулися помітно вперед. Здається, що на цілому фронті червоні втратили контакт з національними військами.

СОВІТСЬКІ КОРАБЛІ ПЛИВУТЬ.

Як повідомляють із Царгороду, за минулих 20 днів переплило Босфор 27 совітських і 8 еспанських кораблів у напрямі Еспанії та 22 совітські і 8 еспанських у напрямі Чорного Моря.

ЛІТАКИ БОМБАРДУЮТЬ.

Національні літаки були дуже активні на всіх відтинках баскійського фронту: Під Ґеррікою вони заатакували здобуті червоними становища, під Ейбаром розігнали кілька зосереджених ворожих ґруп, крім того зістрілили один літак.

На араґонському фронті червоні літаки бомбардують міста: у Сараґосі вони мало що не знищили старинної катедри, у Ферра Нуева убили чимало цивільних, зокрема жінок і дітей.

ЕВАКУЮЮТЬ БІЛЬБАО.

Евакуація дітей і жінок з міста Більбао почалася. Корабель „Такано" забрав до Франції 2300 баскійських дітей з лікарями і санітарним персоналом. З цих дітей 1500 поміститься в Бярріці, відкіля їх розвезуть до захистів і приватних осіб, а решту 800 повезуть на острів Олерон.

Корабель „Карімаре" зі залогою 70 осіб виплив до Більбао. На тому кораблі є трьох лікарів і санітарі, які опікуються здоровлям утікачів. Кожного члена залоги засекурували на 150.000 франків. Корабель „Карімаре" забере зі собою 1000 утікачів; його ескортують французькі военні кораблі. „Карімаре" повернє до Бордо в неділю рано. Пароплав „Ізарра" з 500 утікачами покинув Більбао і відплив у напрямі Бордо.

Авас повідомляє, що нац. кружляк „Альміранте Сервера" намагався затримати пароплави, які вивозять утікачів з Більбао. Після виміни сиґналів з британськими кораблями він відплив.

До межі територіяльних вод кораблі, що евакуують дітей з Більбао, плили під ескортою баскійських военних кораблів, дальше заопікувався ними британський контрторпедовець.

Заки кораблі відчалили, у пристані в Більбао можна було бачити зворушливі сцени прощання дітей з родинами.

Найбільшим ворогом для здорового, родинного життя є шинки, що відчужують батьків від родини й рівночасно ослаблюють джерело прожитку. — Я. Дубс.

Нас кличе голос наших предків...

Діловий комітет повідомляє у пресі й окремими афішами, що Т-во „Українська Захоронка" під патронатом Митроп. Андрея і Преосвященних Івана й Никити уладжує велике ювилейне свято в честь Божої Матері в салі Великого Театру дня 9. травня в год. 12. вполудне.

Ювилейне свято... думками сягаємо далеко у сутінки віків. Рівно девятьсот літ тому володар усієї нашої землі князь Ярослав Мудрий на оборонних мурах Києва, над золотими воротами, побудував церкву в честь Благовіщення Пречистої Діви Марії, віддаючи їй в опіку свою державу. З цієї нагоди величає Пречисту Діву Марію своїм словом сучасний митрополит Іларіон як „всеславну і скору на поміч християнам Преславну Богородицю". Літописи оповідають, що це мав бути обіт за поміч у боротьбі з половцями.

Особливе почитання Матері Божої в Україні давнє. Св. княгиня Ольга при своєму хрещенні дістала чудотворний образ Богоматері в золотій ризі, прикрашеній самоцвітами. Цей образ був родовим скарбом князів Руси-України. З часом вони передали його черцям Печерської Лаври. Українська Земля люба Богоматері. Серед живої віри народу радо перебуває Вона серед нас і значить свій побут великими чудами й ділами.

Преґарна пісня про Почаївську Богоматір — це знов вияв вдячности їй за велику й успішну опіку. Хроніки Скиту Манявського, Зарваниці, Белза чи Самбора та інших чудотворних місць по Українській Землі нотують дивні її зяви, а деякі місцевости славні чудами Богоматері по нинішній день. Так радіє з нашим народом його радістю чудотворне обличчя Пречистої Діви із Зарваниці, сумує упадками нашими белзька Богоматір на чужині і плаче ревно над нашим заломанням страдальна самбірська Богоматір.

Давнина наша така величня, що стає перед нами як недосяжний ідеал. Душа тодішніх людей, як у дзеркалі, відбивається у старій нашій літературі і в творах, на яких оформлювалася їх виховуваліся. Висувається на перше місце релігійний зміст, зокрема почитання Богоматері. На відмічення заслуговують: Хожденіє Пресвятої Богородиці по мукам, Плач Богородиці під Хрестом, Патерики і Мінеї та численні інші оповідання і твори, звязані з почитанням Преосв. Діви Марії. Тодішні проповідники чимало проповідували про Пречисту Діву Марію. Данило Заточник голосно накликував: „Жінки, стійте в церкві і моліться Богу та св. Богородиці!" Данило Паломник дає цілу низку оповідань про Пречисту Діву Марію, що в малій перерібці увійшли у збірник Дмитра Туптала Ростовського.

Нарід жив побожно й виявляв вдячність Тій, Яку називав своєю Ненькою. Стільки церков і монастирів, скільки було та є на Україні посвячених Пречистій Діві Марії, нема в ніякому краю.

Наше козацтво піддалося під Покров Богоматері. Наші гетьмани багато церков у честь Божої Матері збудували на знак своєї особливої подяки. Багато цих історичних памятників істнує ще до нині, не зважаючи на вандальське знищення і руїну України большевиками. Видно, всесильна рука Небесної Неньки зберігає їх до

Іл. ЧОЛГАН.

Великодній архитвір.

— Маємо справжнє щастя. Бачите, як усе йде нам гладко? Яка погода! Великдень у черешневому квітті! А люди, їх стрій, обличчя, звичаї? Все це справді гідне нашого обективу.

— Єс! — притакнув з англійською флеґмою провідник фільмової експедиції — Осип Оливець, що крім студій над фільмою придбав закордоном звичку мішати до розмови англійські слова та носити короткі, спортові штани.

Його товариш, відомий поет Грицько Мазник, виступав тепер у ролі сценариста та режисера. Своїм гарячим темпераментом додавав розгону праці та викликував „творчий ентузіязм".

— Ви не маєте поняття, пане Осипе, яку сензацію викличе наш „Великдень над Дністром"! Оце вперше сміло зірвали ми з банальним етнографізмом рідних короткометражовиків і даємо річ, повну експресії, змісту, динамізму, заразом ліризму! А як до того заграють на екрані веселкові кольори, но!.. — поетів ніс незвичайно видовжився, а очі горіли надхненним патосом.

Оливець, провідник продукції, кінооператор, асистент і т. д. в одній особі, вдоволено гладив лисину:

— Безперечно наша фільма зробить переворот у цьому жанрі кінематографії. Та немала заслуга в тому і ваша. Сам не знаю, чи з вас кращий сценарист, чи режисер? З вами чудово працюється!

— А з вас просто геніяльний оператор! — уже таки занадто пересолював Грицько. Та компліменти вбивали в обидвох піонірів рідної фільми почуття самокритицизму. Приємно мріяти і любуватись плодом своєї творчости, що... ще не появився!

— Лишилась ще нам одна сцена: обливаний понеділок. „Ол райт". Попередні сцени, особливо вчорашні гаґілки, вийшли знаменито. Просто вірити не хочеться, що в оцій закутині можна знайти такі скарби!..

— О, найцінніший скарб саме є! — гукнув утішно режисер.

До Мазника та Оливця сміялись білі, рівненькі зуби:

— Ми вже всі зібрались. Ще довго чекати?

Фільмарі підійшли до своєї „артистки". Грицько весело підморгнув, а Оливець погладив лисину:

— Отже можемо починати. Погода і сонце в сам раз.

У фільмовому „ательє" було гаряче. Декорації: біленька хатина з соломяною стріхою та призьбою, блакитне небо з кучерявими хмарками, сентиментальний перелаз із черешнево-вишневим садком, цілим білим від квіття, у глибині пісика з вуликами — все стояло вже на своїх місцях. Рефлектор висів досить далеко, бо на небі. Зате був сильний і безплатний.

Артисти зовсім не мали треми. Своєю свободою і спокоєм могли загнати в кут голлівудських тузів. Головна артистка, струнка Василина стояла серед гурту парубків, у білих солом'яних капелюхах з „квітками". Сміялася з їх дотепів, прижмурюючи ліве око до Грицька. Поетові було гаряче і він розсіяно шукав по кишенях за зшитком зі сценарієм і режисерськими заввагами.

Оливець приготовляв фільмокамеру, а режисер давав останні пояснення артистам:

— Хлопці! Вливайте з розмахом, життям. Василинко, маєш писанки? Добре. Відра з водою є?

Врешті все було готове. — Оливець дав знак:

— Ол райт. Можемо починати!

Зажурчів апарат і почали накручувати сцену. Мазник як режисер стояв побіч і давав вказівки. Весь палав творчим надхненням:

— Усміхніться краще, Василинко! Так... Ви заходьте зліва. Скоріше! Вважайте! Добре...

Все йшло як по маслі. Оливець з англійським спокоєм водив обективом, а камера, мов губка воду, всякала в себе красу Великодня на подільському селі. Хлюпнула вода, сміх, втеча (все за сценарієм)... Дужі рамена схоплюють дівчину, за хвилину — уста нахилюються до уст...

— Води, ще!! — прорізав нараз повітря крик і Грицько одним скоком опинився серед артистів.

Бухнула з відер вода, з грудей крики. Постала метушня. Грицько шамотався мов непритомний, а парубки (думаючи, що це так має бути) не жалували води і своїх рамен.

Оливець, забувши про свою холоднокровність, ревів немов зранений звір:

— Гов!.. Грицьку, ви здуріли?!! Станьте..е! Хлопці! Гей!!!

Та „транс обливання" тривав дальше. Порвав за собою й Оливця, що полишив свій апарат і кинувся до гурту. Вода, крик, сміх, знову вода!..

Коли відра були порожні, очі всіх звернулись на режисера. Виглядав мов курка по до-

слушного часу... Наш нарід величав Пречисту Діву Марію, як умів і як його було стати. Здається, нема родини, де не булоб у нас імени Марії чи образу Богоматері в дома, а прощі і богослуження в її честь і до нині втішаються чи не найбільшою фреквенцією. Замітний цей рух навіть під большевиками, де приходиться скриватись усім по новітніх катакомбах.

Не зважаючи на лихоліття і всякі свої нещастя, наш нарід не затратив почитання Богоматері. Тому не пропаде, ні не загине. Нарід, у якому найбільший його скарб та його майбутнє — молодь — віддає і жертвує себе прилюдно під опіку й покров Богоматері та визнає її за Опікунку свою і за зразок свого життя, ба, що більше, присягою свій обіт зміцнює, такий нарід з великою надією може дивитися у своє майбутнє.

Такі думки насуваються у звязку зі святом у честь Богоматері в дні 9. травня ц. р. Радість вступає у наші серця. Ті, що опікуються нашими наймешшими, вичули спонтанний відрух і биття дитячого серця, що в кожній небезпеці шукає тільки опіки в мами, і народові кажуть шукати її там, де її можна знайти — у Небесної Неньки. Цей ювилей є виявом потреби живої душі нашого народу, відновити давній обіт і зміцнити його у здоровому ядрі свого Пімоєнту.

У сонячному місяці травні, що присвячений особлившому почитанню Богоматері, непорочними, вигольськими устами невинних дітей виявить нарід особливу почесть Небесній Неньці і відновить давній обіт своїх славних предків, щоб на шляху відродження почати нове життя.

Нинішні дні справді жахливі для нас. Цеж на живому організмі нашої нації червоні кати завзялися будувати царство сатани й антихриста. Огидне безбожництво дише ненавистю до кожного обяву Богопочитання, нищить церкви, перемінює їх на кіна, магазини, кухні, чи стайні і з глумом топче всякі релігійні почування. Не краще було та є в Мексику і в Еспанії. Йде боротьба добра і зла. Затії Комінтерну діють по всьому світі і глибоко нуртують у нас. Ріжні сили спрягаися в одній диявольській змові, щоб видерти людські души Богові і знищити їх.

Без сумніву, що в такій переломовій хвилині таке свято містить у собі надприродні скарби, як ласку відродження, духове сцілення і любов, бадьорий дух і віру у велике майбутнє та в післанництво України. Воно стає новою тривкою основою життя і праці молодого покоління для Бога й Батьківщини.

Виринає перед нами правда, що в опері на надприродні сили Христової Церкви і під покровом Богоматері та на чистій національній нашій культурі висовується тільки повнота вартости творчих ідеалів сучасного покоління. Саме ця правда приневолює нас засувати в повному світлі вагу цієї хвилини, що має стати не тільки великим релігійним актом, але й національним обовязком та нашою суспільною потребою. А цією потребою є новітнє лицарство, новий тип українця.

Нам приходиться поборювати багато перешкод, що стеляться на шляху формування такого нового типу. Шкільні експерименти найбільше бють по нас і нам шкодять. Сотки тисят нашої молоді залишаються поза рямцями рідношкільного виховання; сотки тисяч є взагалі поза школою.

Українська Захоронка для наших наймешших має багато серця і зберігає цвіт нації. Таке Т-во заслуговує на найбільше зацікавлення і щиру підтримку. Саме таке свято дає нам добру нагоду зацікавитися працею і долею цього Т-ва, всім навіть тим родинам, що живуть „модерним життям" і не мають дітей; нехай побачать усміх української дитини, як складає вона ручки і молиться до Бога, як вона росте та оформлюється!

В цьому передовсім велика вартість недільного свята в честь Богоматері. О. Ч. Я.

Апостольський Адміністратор Лемківщини суспендує..

Важкі часи переживають лемки, зокрема українські священики на Лемківщині. Вони замісць опіки та допомоги за свою дійсно важку і піонірську працю на Лемківщині зустрічають перешкоди і то, на жаль, від апостольських адміністраторів-[illegible] у Риманові за те лише, що є свідомими українцями. Таких священиків-українців перекидають з місця на місце, стримують їм невеличку платню так, що наші священики мусять пішки мандрувати нераз кілька десятків кільометрів до Риманова, бо на їзду залізницею не мають ні сотика. Вкінці і бл. п. о. д-р В. Масцюх і теперішній апостольський адміністратор о. Я. Медвецький суспендував і суспендує визначніших священиків-українців, щоб таким чином позбутись їх якнайшвидше з Лемківщини.

Як нам пишуть, саме перед Великоднем теперішній ап. адміністраторо. Я. Медвецький засуспендував пароха Полян Суровичних пов. Сянік **о. Степана Ядловського**, ревного священика і свідомого українця, б. професора богословії в Перемишлі і б. радника ап. адміністрації, який тішився загальною пошаною і любовю своїх парохіян. Слід згадати, що о. Ст. Ядловський походить з Лемківщини і найкраще відчуває всі духовні потреби своїх нещасних братів-лемків. Не диво, що однодушно всі парохіяни станули в обороні свого пароха. З цією метою вислали спеціяльну делегацію до ап. адміністратора. В делегації виїхало трьох місцевих громадян, а саме: Іван Полянський, Іван Лакомий і Петро Купиш і зясували ап. адміністраторові прикре положення, в якому найшлися вірні с. Полян С. внаслідок суспензії місцевого пароха. Але ап. адміністратор не прихилився до прохання делегації і вона вернулася з нічим. Вислід цієї дуже дразливої і болючої справи такий, що внаслідок повної відсутности парохіян у Страсний Четвер не відправлено в Полянах Хр. Страстей, у Велику Пятницю не зложено плащенниці, а підчас Великодних Свят не було ніякої відправи.

В Полянах Суровичних велике схвилювання і всі парохіяни домагаються однодушно, щоб їм ап. адміністратор привернув їхнього пароха. Зрештою о. Т. Кміцикевич, парох сусіднього села Суровичі, якому ап. адміністратор доручив виконувати всі церковні функції в Полянах Суровичних тільки з тяжким трудом може обслужити своїх парохіян, бо до парохії Суровичі належать ще три села з трьома церквами. З цього виходить ясно, що подібні рішення ап. адміністратора лише підривають впливи греко-католицької церкви на Лемківщині.

З українського робітничого життя у Львові.

СВЯТО 1. ТРАВНЯ В Т-ВІ „СИЛА".

Українське зорганізоване робітництво, котре гуртується в Т-ві „Сила", відсвяткувало 1. травня Свято Праці сходинами у своїй домівці при вул. Рутовського ч. 22. Свято відкрив короткою промовою голова Т-ва Павло Музика. В своїй промові сказав він, як повинно і мусить українське робітництво святкувати 1-травневе Свято Праці, щоби здійснилися наші ідеали та вказав шлях, який мусить це приспішити. Відтак п. Степан Сабара виголосив дуже добре опрацьований реферат про свято 1-го травня, в котрому змалював погубні впливи соціялізму та комунізму на українське робітництво та український нарід. Кінцеву промову виголосив п. Ярослав Петрів, що пояснив, чому українське зорганізоване робітництво при Т-ві „Сила" і цього року і в майбутньому не буде святкувати 1-го травня спільно з тими робітничими організаціями, котрі є під впливом червоної Москви, відвічного ворога України. Свою промову закінчив п. Петрів словами, що: вчервоніють жовто-блакитні прапори, але від пролитої крови українського робітництва за волю українського народу і тимсамим за кращу долю українського робітництва, як тільки прийде день розплати з червоною Москвою.

У ВЕЛИКОДНЮ СУБОТУ 1-ГО ТРАВНЯ.

Комітет Допомоги Українським Безробітним роздавав святочні дарунки тим українським родинам безробітних, які наслідком безробіття потребують найбільше помочі. Цікаво було побачити розрадувані лиця тих нещасних не зі своєї вини, коли діставали дарунки. Напевно довго залишиться в їх памяти цей день, де напередодні Воскресення брат заможніший, руками Комітету Допомоги Українським Безробітним, подав помічну руку безробітному братові. Так і відгукнулося, що всіх нас єднае одна доля та що подання братньої помічної руки безпомічному братові у відповідному часі вернеться сторицею. — З допомоги скористало 50 родин.

СПІЛЬНЕ СВЯЧЕНЕ.

Т-во українських робітників „Сила" уладило на Великдень 2. ц. м. свячене для своїх членів безробітних, що не мають своїх родин у Львові. Присутніх було 80 членів. На початку п. Степан Сабара виголосив гарну промову, в котрій згадав про світлі дні нашого Воскресення та про тих, котрі, творючи його, відійшли від нас на вічний спочинок. Одначе в наших серцях, сказав промовець, залишаться вони тим жевріючим вогнем, що вічно горітиме та вказувати нам буде шлях, щоб остаточну Перемогу-Воскресення осягнути. В родинно-дружній атмосфері протягнулося це свято до пізного вечора.

—o—

щі. Стояв обмоклий, розхрістаний, прибитий.

— Може, пане Мазник, — засичав гнівно Оливець — скажете нам, що вам сталось?

Грицько побачив перед собою багато цікавих очей. Навіть Василинка, хоч дзвонила зубами від холодного тушу, дивилась на поета зачудовано. Грицько підняв руку вгору, щоб безнадійно махнути, і... вдарив нею в чуб:

— Мене... вкусила... бджола...

Загальний регіт. Навіть Оливець усміхнувся вибачливо:

— Ех, поете, поете!.. Що-ж, найкраща сума нашої фільми пропала. Що зробимо?

Та Грицько не відзивався, а Оливець чухав клопітливо лисину:

— Не знаю, як там з фільмовою стяжкою. В кожному разі сьогодні вже по всьому. Хлопці, будемо мусіти завтра повторити. Тепер прощавайте! „Гуд бай!.."

До Грицька підійшла Василина. Прегарно вишита сорочка, ціла мокра, щільно прилипала до вюнкої статі. Вишневі уста розкрились в усмішці.

— Бачите, що лишилось із писанок? Можу вам їх дати за те, що ви так мене „влляли".

Чорнобривні наддністрянські писанки були побиті. Поет підійшов до дівчини:

— То... може помогти тобі перебратись?

— Вам секонд! Хвилиночку! — заблистіла Оливцева лисина. — На хвилиночку ходи, Василинко, сюди! Щодо завтрішнього дня, то мусиш...

І дівчина з Оливцем віддалились.

Грицько переступав з ноги на ногу.

•

Над землею стояла місяшна, травнева ніч. Грицько Мазник блукав по черешневому садку. Мигнула якась стрункa, біла сильветка. Василина? Пішов за нею. Враз — станув. Почув низький голос і придушений дівочий сміх.

— Трудно... — зідхнув і завернув. Ішов поволі, задивившись у небо.

— О! — наткнувся на когось. — Ах, це ви, пане Осипе?

— Єс. А ви тут що робите? Шукаєте поетичного надхнення? Шкода, бо випередили вас.

— І вас теж — відігрився Грицько.

Десь недалеко защебетав соловій.

— Чуєте? Чи чуєте? — повторив Грицько. — Як зацвітає трелями соловейко і як співають пахощами вишні?

— Ой, щось вам язик покрутило...

— Е, ви не розумієте нових, модерних метафор. — На Грицька надійшла хвилина, коли людина відчуває непереможну потребу висповідатись перед кимось із свого настрою. — Чи ви, пане Осипе, знаєте, що таке весняні скобоги? Чи не млоїть вас приємно під серцем? Ех!.. Я признаюся вам, що нині вранці це не бджола була, а... Василина, її краса, чар...

— Ага! — засичав Оливець. — Тепер розумію! Аж тепер дам я їй обливаний понеділок!

Поет зрозумів, що ляпнув дурницю і що за нього потерпить дівчина, яка розколихала його серце.

А бляшаний місяць виліз на високий горіх і пускав зпід носа дим, якби глумився з кінових аматорів.

—o—

Економічний огляд.

Німець про господарську політику Польщі і про національні меншини.

D-r E. Müller: „Błędy gospodarki polskiej".

На польському книжковому ринку появилася книжка, розміром поверх 200 сторінок великої вісімки, якої наголовок виписали ми вище. Написав її німець, д-р Міллер, а з манускрипту переклав на польську мову М. Івановський. Як подає автор у передмові — живе він у Польщі від ряду років. Книжка є продуктом глибокого зобовязання автора супроти декого з поляків, особливо супроти одної родини (чи не видавця книжки, п. Й. Мендзиблоцької з Косакова, морського повіту?).

Змістом книжки **є аналіза сучасної економічної політики Польщі.** Нещадно критичний підхід до теми, насвітлення величезної кількости промахів, якими автор немов обтяжує совість відповідальних за господарську політику керманичів, спричинило те, що ця книжка негайно по появі була сконфіскована. Та конфіскату швидко знято, що є зовсім зрозуміле, бо тенденція книжки ледви чи оправдувалаб аж таку репресію. Треба зазначити, що при всьому критичному підході до господарської політики Польщі в сучасному і минулому та до деяких психічних прикмет польського народу, д-р Міллер виявляє небудене (як на чужинця) почуття відданости „державній рациї" Польщі і то **в концепції безкомпромісового націоналізму.** Ця концепція — як відомо — має право громадянства в Польщі настільки, що сотні ендецьких і їм подібних видавництв безкарно проповідують її щоденно, не наражуючись на репресії збоку адміністрації.

Але булоб мабуть з кривдою для автора книжки, колиб ми його зробили 100-відсотковим ендеком. Є чейже в його книжці місця, в яких він нібито ґльорифікує маршала Пілсудського, в яких він виступає проти „сеймовладства в краю анальфабетів", проти партійного розбиття тощо. Зате становище автора **дотично національних меншин** у Польщі, вказує, що мусів він мати нагоду довго побувати в ендецькому середовищі. Д-р Міллер виступає у своїй книжці як заїлий польський шовініст, як визнавець **безпардонної екстермінаційної політики у відношенні до українців, жидів, ба навіть німців** (що за рідкий прояв самозаперечення!), а в аргументації послугується „фактами", що їх „живцем" зачерпнув з „кур'єркових" джерел.

Для прикладу:

„Соціялістичне доктринерство і мрійництво про рівність народів, сентиментальні проєкти визволення Руси впід ярма росіян, цієї Руси, якої сини нещодавно **вбивали на паль** („садзалі на кул") польок і поляків у боротьбі за східну Галичину"... (ст. 14).

„Українці (в оригіналі „русини", хоч в деяких місцях уживає автор чи перекладчик теж назви українці) розроджуються значно скорше, однак їм ще цього мало. Тому почали плянову акцію фабрикування українців із поляків. По селах — де населення мішане, влада ним видко мало опікується — управи українських кооператив примушують польського селянина хрестити свої діти в уніятському обряді, а коли він противиться — **гнобить його економічно.** Греко-католицькі парохи хрестять дітей католицьких (сік!) родичів у церкві і втягають їх до метрикальних книг грецького обряду" (ст. 22).

В іншому місці, де мова ширше про українську кооперацію (ст. 93. і 94), пише автор, що наша кооперація організує **не тільки українські, але й польські села,** що поміж українськими інжинірами, які вчились за кордоном є 400 агрономів (рільних інжинірів) і що їх майже всіх заанґажувала наша кооперація в Польщі*) і т. і. Щоправда — д-р Міллер признає господарську справність української кооперації та ідейність її працівників. Однак це його — як економіста, що нераз пробує підкреслити свою нібито обєктивність — зовсім не переконує. Навпаки — підбирання фактів в тенденційних, а то і брехливих джерел, ставить його в ряди тих, що в заїлому шовінізмі добачують **не суто-господарський вислід праці української кооперації, а тільки національну її форму** та з цього приводу воліли би, щоб її не було.

Не забуває за українців д-р Міллер і в усіх тих місцях, де мова **про землю.** Спираючись на тенденційних цифрах — які йому, як авторові „наукової" книжки не приносять чести — („в короткому часі поляки продали добровільно в руки українців у Сх. Галичині пів міліона гектарів польської землі"**) він пише: „Можна завдати собі питання: пощо було проливати кров у 1918. і 1919. рр. в обороні Львова і Сх. Малопольщі, щоби впродовж дальших кільканацяти років позбутись цієї землі шляхом торговлі за юдині сребреники?"... (ст. 16). Знання терену й еволюції національного складу населення у Сх. Галичині є в д-ра Міллера настільки поверховне, що він — обговорюючи парцеляційну проблему (ст. 107. і 108) бачить перш за все, як то „українці випирають напливове населення, втягаючи в себе згідно з пляном давне польське населення"... Це його, німця зі серцем повним ущерть любови до Польщі, поважно непокоїть. Мовляв — постепенно корчиться терен, що його займають поляки. „Від золотого віку польської держави, а навіть ще вчасніше, польський нарід, заволодівши простором у східно-західному напрямі від Смоленська аж майже під Берлін, а в напрямі південно-північному від фортеці Кудаку (большевицький Дніпропетровськ над Дніпром) майже до Риги, польський нарід усе корчить свій стан посідання" (ст. 15)... І д-р Міллер, аналізуючи минуле і теперішнє, доходить до висновку, що лагідністю й уступчивістю поляки нічого не осягнуть (м. ін. згадка про вбивство мін. Перацького) та навчає їх, що **„життя це боротьба"**, чого — мовляв — не освідомлює собі теперішня польська влада. Без того не може бути мови про розвій польського народу, **найслабшого (?!) елементу серед інших національних елементів, що заселюють той сам терен Річипосполитої"** (ст. 16)...

До речі: автор у своїй грубій книзі занявся не тільки нами, але — як це ми згадали вище — також іншими нац. меншинами, зокрема жидами, про яких згадує постійно з крайньою ненавистю.

Очевидно — проблема національних меншин входить тільки **фрагментарично** у зміст книжки, порушена в ній тільки там, де треба авторові виказати брак національної експанзивности в поляків. Зрештою вся книжка присвячена **розглядові ріжних ділянок нац. господарства Польщі** і критиці всього, що досі в цих ділянках творилось.

Ввесь XVI. розділ праці присвятив д-р Міллер **економічній програмі** свого власного виробу. Не будемо її тут розглядати, бо містить вона велику масу „рад", від примусу праці і впровадження „натурального господарства" до татуювання лиця і рук обманців, тілесних кар для проступників, кари смерти для дефравдантів і стерилізації звироднілих осіб... У цих радах найдете дещо несамовитого, але також неодну дотепну, цікаву, а навіть правильну концепцію. Пізнати, що автор старався опанувати широкий матеріял, але саме в цьому і слаба прикмета його праці: матеріял був занадто широкий, а джерела не все достовірні. Про це ми переконуємося м. ін. у дигресіях автора в ділянку національної проблеми.

В. Несторович.

*) *В дійсности працює їх дуже мало поверх сотні.*

**) На VII. Заг. поль. зїзді фахівців-рільників у березні ц. р. у Варшаві подано в резолюції пункт 5 (6) 220 тис. гектарів. Як бачимо — д-р Міллер користав зі ще „патріотичнішого" джерела...

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

УКРАЇНСЬКЕ КУПЕЦТВО ПОЧИНАЄ ТВОРИТИ СВОЇ „БІРЖІ".

Часопис „Торговля і Промисл" у числі з 1. ц. м. приніс статтю А. Міляновича п. н. „Творім наші „біржі". Автор нав'язує до цікавої акції, до якої дали почин стрийські купці, зорганізовані у філії Союзу У. Купців. Вони заанґажували курсора з відповідним забезпеченням. Йому купили залізничу карту і він щодня їде до Львова, полагоджує тут членам філії ріжні орудки за окремою винагородою, а саме: полагоджує платности, купує товар, довідується про все нове, зокрема про ціни і тенденції на ринку, тощо. Крім того привозить ріжні побажання стрийських купців-українців до Промбанку у Львові (філія СУК у Стрию дуже живо співпрацює з Промбанком у Львові) і забирає з банку доручення для клієнтів у Стрию. Вечором курсор вертається до Стрия, де в домівці СУК чекають уже на нього стрийські купці. Він **передає полагоджені справи та перебирає нові доручення на черговий день.** При цій нагоді зібрані купці **обговорюють між собою ріжні справи, помагають собі взаїмно радами, пересторогами, а те і грішми, вживаються, стають собі близчі та починають творити одноціле, ділове тіло.**

Автор радить купцям творити подібні „біржі" також в інших наших містах.

18 НАГОРОД ДЛЯ ЗБИРАЧІВ ДРІБНОЇ ОЩАДНОСТИ

27. квітня ц. р. жюрі, зложене з 22 представників українського промислу і торговлі признало 18 нагород найпильнішим збирачам дрібної ощадности в Промбанку. У вересні відбудеться друге засідання жюрі, на якому розділять 110 премій.

В майбутності народів повстане питання: тверезість чи господарська руїна? — Т. Едісон.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЦЬОГОРІЧНІ ТОРГИ У ПОЗНАНІ.

З описів у пресі довідуємось, що цьогорічні познанські торги осягнули вищий рівень, ніж той, який мали в попередніх роках. Президент Пром.-Торг. Палати п. Калямайський у промові, що він її виголосив на прийняттю в дні відчинення торгів (на самому відкритті промовляли: президент міста Познаня Вєжковський і мін. Роман) зазначив, що в рр. 1931—1933 познанські торги перебули важкий перелім. Щойно після трьох років дістали своє давнє обличчя, а в мин. році висунулись щодо метражу терену на **третє місце в Европі.**

Зі згаданих уже пресових репортажів довідуємось, що в цьому році розрісся дуже міцно відділ **хемічний** і що відділ **споживчий** дуже багато репрезентований з уваги на цьогорічний зїзд кольоніяльно-споживчих гуртівників з цілої Польщі в Познані 4. п. м. Виставлені експонати з ділянки **техніки** стверджують великий поступ польської продукції, яка збільшається не вважаючи на велику кількість **заграничних експонатів. Франція** зі своїми кольоніями, **Бельгія** зі своїм **Конго і Німеччина** мають окремі галі (в бельгійській приміщена теж стійлище сенату м. Данціґа). В цілости — як говорять звідомлення — виставa предcтавляється незвичайно корисно.

БЛИЗЬКИЙ КІНЕЦЬ ГОСПОДАРСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ ПОЛЬЩІ З ФРАНЦІЄЮ.

З Варшави повідомляють, що нова торговельна поль.-франц. умова буде мабуть уже до тижня парафована, бо в усіх засадничих пунктах дійшло до згоди. Нова умова матиме характер контингентово-компенсаційний, при чому Польщі признано експортову надвишку (відношення 100:80). Рівночасно буде фіналізована туристична умова, а також будуть полагоджені справи, звязані з плавбою і поселенням. Нову умову вважає Варшава дуже корисною для Польщі.

Скріпім матеріяльну основу освітніх змагань! Не жалуймо жертв на „Дар Просвіті".

СВІТОВА ХРОНІКА.

РЕЧИНЕЦЬ ВІДКРИТТЯ МІЖНАР. ВИСТАВИ В ПАРИЖІ

Темпо будівельних праць на терені Міжн. Вистави Мистецтва і Техніки в Парижі, як теж деякі непорозуміння на тлі соціяльного законодавства і загостреної партійної боротьби у Франції не дозволяли досі остаточно устійнити речинця відкриття Вистави. Були навіть сумніви, чи буде це взагалі можливе в травні. Всі сумніви розвіяв урешті розпорядок міністра торговлі, видрукований в офіційнім франц. щоденнику. В цьому розпорядку речинець відкриття визначений на 25. травня ц. р., а закриття — на 25. листопада ц. р.

НА ШЛЯХУ ДО ВІДНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ МІЖНАРОДНЬОЇ СПІВПРАЦІ. — ПОКИЩО НАСТРІЙ НЕСПОКОЮ І ТРІВОГИ.

Місією бельгійського премієра Ван Зеланда зацікавився през. Рузвельт, вислідом чого є заповіджена поїздка Ван Зеланда до Вашингтону Зл. Д. П. Америки. Здається найширше ставляться до віднови економ. міжнародньої співпраці. Широкі повновласти Нормана Дейвіса, як делегата на льондонську цукрову конференцію, щойно заключений договір з Канадою і намічення ряду договорів з усіми півд.-америк. державами, з Австралією, Францією, Голландією, Бельгією, Скандинавією, тощо — вказують, що през. Рузвельт іде послідовно до того, щоби поглибити міжнар. торговельну співпрацю. Він уважає, що це є найкраще протиставлення загрозі війни. „Автаркійні тенденції — це тенденції воєнні".

Треба признати, що през. Рузвельт увійде до історії як найвизначніший господарський політик і реформатор. Та смілі його рішення щодо того, як загальмувати знижку цін і нездоровий бум на нюйоркській біржі, а ще більше сплетні (напр. про обнижку ціни золота) збільшать неспокійні тенденції на европейських біржах (згадаємо останній крах у цінних паперах). Саме тоді, коли Ван Зеланд почав оживлену діяльність у напрямі своєї місії тривожний настрій і непевність дійшли до великої напруги.

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Скити на Поділлі й на Закарпатті.

Слідам скитської культури на наших західних землях присвячені дві нові синтетичні праці в археольогічній літературі двох наших сусідів. Одну з них видав Т. Сулімірський, колишній доцент львівського університету, тепер надзвичайний професор у Кракові, п. з. „Scytowie na zachodniem Podolu" (Львів, 1936). На підставі мапованих находів та аналізи матеріялу він виріжнює в нас окрему групу памяток скитської культури, яка займає ціле західне Поділля по Скалат на півночі, Подністровя по Товмач на заході, цілу Буковину та східне Поділля включно по Смотрич. Народ цих могил — бо тільки вони є досі знані — творив безперечно панівну верству над місцевим трацьким населенням та просидів на місці яких 50 літ (600—100 до Хр.).

Сильні культурові звязки лучили цих скитів із київською групою їх співплемінників; виразні торговельні звязки були між ними та грецькою кольонією Ольбією над лиманом Бога, як на це вказують бронзові дзеркала, грецькі монети та глиняний клясичний посуд. На торговельні зносини з північними сусідами вказують знову деякі бронзові вироби скитського типу на території так зв. висоцької культури на теперішній галицькій Волині. Кінець скитському пануванню в нас поклав прихід германського войовничого племени вандалів, і тут погляд автора ріжниться від погляду проф. Антоневича (Варшава), за якими причиною упадку скитської влади на Поділлі мали б бути з кельти.

Друга праця про скитів на Закарпатті вийшла зпід пера д-р Ярослава Бема, комісаря державного археольогічного інституту у Празі та д-ра Йосипа Янковича, кустоса музею ім. Легоцького в Мукачеві п. з. Skythove na Podkarpatske Rusi (Carpatica) I, a, Прага, 1936). Публікуючи головно матеріяли із розкопаного обома авторами могильника в Кустановицях біля Мукачева, вони називають ці находи „кустановицьким типом" та приписують їх теж скитам як панівній верстві над місцевим трацьким населенням. Для нас важна ця праця тим, що „кустановицькі" могили знані й по цей бік Карпат (Комарів), а окремі находи кераміки того типу найшлися і в кількох інших місцевинах. Шлях, яким ці закарпатські скити дісталися на Подністровя, йшов певно через Верецький провал.

Я. П.

З берлінського фільмового екрану.

„ГАРНА ПАННА ШРАГ".

І знов одна нова фільма „Уфи": „Гарна панна Шраг". І хтож та гарна панна? Ганзі Кнотек, віденка, нова зірка „Уфи", репрезентантка нової ґенерації чистокровної, здорової молоді. Своїми наївними, повними довіря й любови очима чарує не тільки своїх з фільми, поручника фон Мергайма (Г. Бергман) і кольоніста Л. Кріля (П. Клінґер), але й усю публику. Не диво, що й старенький король Фридрих Великий (незрівняний О. Ґебір) рішається помогти їй у її правдивому коханню. Фільма пливе живо, зацікавлює і чим дальше, тим більше насувається питання, чи усміхнеться доля цьому чарівному дівчатку. Вкінці правдива, вірна любов перемагає всі трудноші на вдоволення „Гарної панни Шраг" і всієї публики.

„ҐОРДІЯН ТИРАН".

Фільма небуденного гумору. Вже сама поява Ґордіяна (Фердль Вайс), коротконогого, з короткою шиєю, з задертим носиком і руками людини, на якої плечах спочиває світ, викликує сальви сміху. А ті замотані ситуації і несподіванки — то вже дійсно витискають сльози з очей. Фільму режисерував дуже дбайливо Фред Завер. З гумористичних фільм останніх років (німецької продукції) — це безперечно одна з найудатніших.

З американської преси.

ЛІК.

У Стемфорді (Конектікут) станув перед судом священник Кляренс Ґудман, що є водночас підприємцем публичних робіт і торговцем вугілля, обвинувачений у тому, що він тримав у своїй хаті динаміт. Обвинувачений склав перед судом таку заяву:

— Коли я скінчу свою щоденну працю, люблю вечорами жвякати динаміт. Я поручаю його вам як дуже добрий лік. Динаміт додав мені ту енергію, яку я проявляю від ряду літ у ріжних напрямках.

СТРАХ ПЕРЕД СМЕРТЮ.

Над берегом Міссісіпі побачив поліцай чоловіка, який кинувся у самогубнім намірі. Поліцай хотів кинутися до води рятувати самогубця, але пригадав собі, що має катар і може простудитися. Тоді він витягнув револьвер і крикнув: „Вилізайте з води, бо стріляю!"

Самогубник налякався і негайно підплив до берега.

СПРАВЕДЛИВІСТЬ

В американському деннику „Літль Рок Дейлі Нюс" в Аркансас була така новинка:

„Як стверджує лікарський бюлетин, стан здоровля Діямонда Джо Салівена значно поліпшився і є надія, що він зовсім видужає. Як тільки лікарі ствердять, що його здоровлю не загрожує ніяка небезпека, ґубернатор Мек Ре зараз призначить день, коли його мають повісити".

РІВНОВАГА ДУХА.

Спокій, холоднокровність, рівновага духа — це одні з найкорисніших людських прикмет. Одного дня в кіні вибухла пожежа. Люди в паніці заметушились і почали пхатися до дверей. Тоді один із присутніх дуже холоднокровний і зрівноважений діяч, вискочив на крісло і сказав спокійним, переконливим голосом:

— Пані і панове! Успокійтесь, нема ніякої небезпеки. Сидіть спокійно на своїх місцях.

Його послухали і всі вернулись на свої місця. І всі згоріли.

Присилайте передплату!

ЧИ МОЖНА СПАТИ В ПАРЛЯМЕНТІ?

Спікер (предсідник палати) в англійськім парляменті відповів на численні запити, що спати в парляменті не заборонено, „оскільки це відбувається відповідно тихо".

ВЕСЕЛЕ.

ЗАПІЗНО.

Молодий льорд дістав у спадщині по свому батькові історичний замок з ґалерією образів Молодий льорд мав довги, як і лицює молодому синові багатого батька. Він покликав до себе купця образами, доброго знавця мистецтва.

— Я хотів би вам продати свою ґалерію — сказав він — під умовою, що ви мені запропонуєте якусь відповідну суму. Але я не хотів би, щоб про це довідалися люди з моєї сфери. Отже я попросив би вас замовити для мене дискретно дуже добрі копії всіх тих образів, але такі, щоб ніхто не пізнав ріжниці з оригіналами.

Купець відповів:

— Це не буде легко.

— Чому?

— Бо — дуже мені прикро, що мушу тут виявити цю таємницю! — я вже зробив це для вашого батька, коли він дістав замок у спадщині від вашого діда.

ПОБОЖНІ ХРИСТІЯНИ.

Три шотляндці („шкоти") пішли на богослуження. Нараз після проповіди почали збирати гроші на будову церкви. Коли дяк підійшов до трьох шотляндців, один з них зімлів, а два негайно взяли його на руки і винесли з церкви.

ТРИ ЗВИЧАЇ.

Яка ріжниця між анґлійцями, ірляндцями та шотляндцями, коли вони запросили вас на чай?

В Ірляндії подає господині гостеві цілу цукорничку, коли бачить, що він шукає за цукром, і каже: „Прошу!" В Анґлії господині сама вибирає кусень цукру і передає його гостеві. Шотляндка питається: „Ви може не досить добре замішали чай".

Нищать памятки минулого.

ЗАГРОЗА ДЛЯ ЦВИНТАРИКА ПОЛЯГЛИХ У КОРШЕВІ.

Недалеко Коломиї є велике село, що його недавно розділили на Коршів і Казанів. Люди дуже свідомі, що подбали про гарну кооперативу та здвигнули величаву молочарню. Рідна Школа, Сільський Господар та Просвіта стануnи там на першім місці. А це все є сіллю в оці деяких наших „приятелів", що хотілиб цю працю як не знищити, то бодай ослабити.

В часі світової війни йшли бої на вулицях цього села і в р. 1915. упало там чимало війська. Ховали їх по ріжних місцях у селі та на полі. Більше їх число, головно придніпрянців, поховано на узгірю жидівського лану, напроти залізничої стації, поховано їх там, де згинули. Кільканадцять могил, невеличкий цвинтарик обсаджено ще тоді густими смерічками, що виросши дотепер у високі дерева, стережуть могил борців з далеких сторін Дніпра. Біля цвинтарика стоїть невеличкий камінний хрест: це памятка знесення панщини. Цей хрест та цвинтарик, що здалека впадає в око, це памятки нашої минувшини. При кінці війни стягали мадяри воєнних мерців на головний цвинтар, а цих могил з пошани для них не рушили, залишили борців там, де їх поховано.

Нарід любить цей цвинтарик і що року йде з процесією помолитися на могилах та віддати поклін незнаним героям.

Нараз розійшлася тривожна вістка. Нарід повторяє між собою, здається, підслухану вістку, що пан „вуйт" на спілку із солтисом та жидом поробили вже заходи, щоби цвинтарик усунути і площу віддати на іншу ціль. А це все для амбіцій та всяких цілей одиниць. Та чи не можна вже деінде знайти яку вільну площу? В цім тижні має заїхати до Коршева воєвідська комісія, щоб на місці справу вирішити. Можеб цією справою завчасу занялися наші посли, і то в якнайкоротшім часі, щоб цей цвинтарик залишили на тім самім місці. Коли в часі шаліючої війни вшанували ці могили мадяри, то тим більше тепер слід би їх ушанувати в 22-і роковини їх істнування.

—o—

Ворохобня анархістів поширюється на цілу Катальонію.

У місті Фігуерас віддаленім 25 км. від кордону анархісти при помочі частини міліціонерів із гарнізону пристаневої фортеці Сан Фердинандо захопили владу у свої руки. Всі міські радні покинули свої місця без бою. В кількох місцях уставлено скоростріли.

У місцевості Хероне віддалений 60 км. від кордону анархісти також захопили владу у свої руки.

Останні вістки, які прийшли із Катальонії, додають, що ситуація хенералідаду сильно погіршується. Боротьба, яка в днях 4. і 5. обмежувалась тільки до Барсельони перекинулась і на інші місцевости.

Німецька слідча комісія виїхала до Злучених Держав.

Слідча комісія у справі катастрофи „Гінденбурга" виїхала літаком до Шербурга, звідки поїде пароплавом „Европа" до Злучених Держав. Також американська влада почала слідство, щоб устійнити причини катастрофи.

—o—

Еміґраційні справи.

ЗАЛИШЕННЯ ДІТЕЙ ПРИ ВИЇЗДІ ДО КАНАДИ.

Часто трапляється, що родина, яка еміґрує до Канади на основі завізвання або на поселення, не може виїхати в тому складі, що зазначений у дозволі на виїзд до Канади. Канадійська влада вияснює, що родина може прибути до Канади у зміненому складі, якщо дістане окремий дозвіл канадійського уряду на залишення у краю когось з членів родини у віці нижче 18 літ. Діти повище 18. року життя можна лишати в краю без окремого дозволу.

По широкому світі.

Французький уряд заборонив правим організаціям маніфестації з нагоди свята Жанни д'Арк.

Новий папський нунцій незабаром виїде з Риму і правдоподібно в четвер приїде до Варшави.

2 іракійські дипльомати продавали зброю до Еспанії: секретар посольства в Парижі — валенсійському урядові, секретар посольства у Берліні — національному урядові. Оба вони станують перед судом у Баґдаді під закидом державної зради.

Еспанський червоний уряд домагається від мін. Ідена, щоби почали слідство у справі бомбардування Ґерніки.

Абісинську столицю перенесуть мабуть до Амбо, Дессіє або Ірґалем, бо хоча підсоння Адіс Абеби дуже здорове, місто положене занадто високо (2.600 м. над морським рівнем), а це некорисно впливає на здоровля европейців.

Італійський диктатор Мусоліні виїде мабуть небавом до Німеччини.

Нехай священники зроблять усе, що можуть словом і ділом, щоби прогнати язву пянства з Христового стада, а навіть нехай стануть прикладом повної здержливости, щоб могли відвернути небезпеку, якою ця язва загрожує Церкві і державі. — Папа Лев XIII.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— **Травневі богослуження в церкві св. Духа,** Коперника 36, зачинаються в неділю 9. ц. м. Початок: год. 6. попол.

— **Вистава з приводу 100-ліття появи „Русалки Дністрової" в салях Національного Музею** обіймає 106 друків початку XIX. в., 37 рукописів тогож часу і 8 документів, що відносяться до Маркіяна Шашкевича, або походять із його руки. В неділю 9. V. ц. р. в год. 12.30 відбудеться показ з устними поясненнями. Вистава відчинена щоденно від год. 9—15. Виставу цю поручаємо якнайширшим кругам шкільної молоді, українїстам і всім любителям доби відродження Галицької Землі.

— **Вечір пісні** Андрія Поліщука відбудеться в малій салі Муз. Інституту ім. М. Лисенка, в суботу 8-го ц. м. в год. 19.30. При фортепіяні Меланія Байлова. Вступ за програмкою.

— **Малярська вистава на Волині.** Від 8. травня ц. р. до 15. червня український мистецький гурток „Спокій" влаштовує свою виставу праць на Волині: в Луцьку, Кремянці й Рівному. Вистава складається з відділів архітектури, графіки й малярства. Праці українських архітектів будуть вперше показані на Волині. У виставі бере участь коло 20 осіб. Усіх праць буде поверх 200.

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** виголосив 7. ц. м. д-р Ріхтгофен, професор університету в Кенігсбергу, виклад на тему: Стан доісторичних дослідів у Східній Україні.

— **Матуральна афера** з викраденням письменних тем з кураторії викликала велике пригноблення не тільки серед молоді, що мусить сідати вдруге до письменної матури, але й серед їхніх родичів Загальне обурення звертається проти порядків у шкільній кураторії, де такі річи є можливі. Консеквенції матуральної афери відчує, як зачувати, перш усього візитатор середніх шкіл п. Юс, що з його бюрка урядовець м-р Рачек добув теми і передав жидівському вчителеві Меєрові.

— **Що діється по наших селах.** Упадок обичаїв і здичіння молоді переносяться широкими хвилями з міст на села. Бійки, стрілянина, розправа ножами по спокійних колись наших селах — на денному порядку. В Рогатинщині був 4. ц. м. такий випадок: Селом Журів переїздив ровером студент із Григорова, Богдан Булка. На дзвонення переходячий парубок не вступився з дороги, так, що роверист його потрутив і нібито вдарив. Коли згодом студент вертався тою самою дорогою, напало на нього 5 кревняків потрученого і ножами тяжко його покалічили. Покликаний лікар з Букачовець, д-р Мирослав Комарянський, ствердив три колені рани на плечах і одну рану в животі. В грізному стані відставлено пораненого до шпиталю у Львові. Треба признати, що старше громадянство Журова осудило виступ ножівників з обуренням.

— **Втікли з дому шукати золота.** На залізничому двірці в Станиславові поліція придержала трьох, коло 15-літніх хлопців, що висіли із львівського потягу і розглядалися довкола. Показалося, що це ґімназист Л. Косак і електромонтер В. Рурка зі Львова та Т. Камінський зпід Львова. Спершу говорили, що їдуть до свояків до Заліщик, а на поліційному комісаряті всі призналися, що втікли від батьків і хотять крізь Румунію дістатись до Індокитаю шукати золота... Перед утечею лишили дома листи до родичів, просячи, щоби за ними не шукали, бо вони вернуться, як тільки збогатіють в Азії. Не зважаючи на їх протести, поліція відставила хлопців шупасом до дому.

— **Крадіж тютюну з потягу.** Між Перемишлем і Журавицею розбито залізничий вагон, з якого вкрадено скриню винницького тютюну вартости 3.500 зол. Поліція викрила в одному перемиському шинку шайку злодіїв, до яких належала теж одна жінка. Частину вкраденого тютюну, закопаного в землі, відобрано.

— **Грабіжницький напад на двір.** До мешкання власників фільварку в Белзці пов. Золочів, Марії Ясінської та її брата Мечислава прийшло 5 осіб, між ними один в поліційному однострою і перевели ревізію. Опісля звеліли обом усісти до авта і повезли нібито на поліцію. По дорозі постріляли їх, кинули до рова, а самі вернулись до двора, де забрали 4.000 зол., 600 долярів і ріжну біжутерію. Поліція розвела за бандитами облаву в цілій околиці.

— **Самогубство по японськи.** Зофія Нагадальська в Каліші зробила собі гаракірі, щоби розпрощатися з життям. Причиною самогубства були родинні невзгодини.

— **Львівська хроніка.** У фабриці содової води Г. Фляйшера при вулиці Різницькій у Львові експльодував мідяний бальон, наповнений киснем, наслідком чого згинув робітник невідомого прізвища.

— **Жахлива експльозія.** В муніційному магазині біля Анкари вибухла пожежа з експльозією, від якої згинуло кількадесять осіб. Причиною катастрофи була коротка злука.

— **Сорокові роковини винаходу Марконія.** 10. травня ц. р. минає 40 літ від часу, коли Марконієві вдалося зробити в Англії проби, які полягали на навязанні звязку на електромагнетичних хвилях поміж двома пунктами, віддаленими від себе на 5 км. Враження було величезне, але ніхто тоді собі не уявляв, який поступ зробить радіокомунікація впродовж 40 літ. Так само 40 літ тому Клемент Адер доконав першого лету на літаку, який тепер знаходиться в музею мистецтва і ремесла в Парижі. Лет тревав на віддалі всього кілька кільометрів.

— **Ріжні вістки.** В поспішному поїзді Бордо-Марсейль вибухла бомба, від якої згинуло кілька осіб. — У Діярбекір розстріляли 30 курдійських провідників, що брали участь у змові проти Сирії.

— **У великодному числі** в статті С. Гординського про українське мистецтво Сов. України попали такі друкарські похибки: замість: господарського реалізму — має бути, голяндського реалізму; замість: вуз (вище українське заведення) — має бути: „вище учебне заведення".

— **Досвідчена господиня не надумується довго.** З власного досвіду знає, чого їй треба і не дає себе збити з пантелику, коли стараються її переконати, що вона помиляється. Вже чотири покоління господинь запізналися з вартістю мила Олень Шіхт і навчилися його цінити, бо воно не лише пере основно, але також хоронить білля. Якщо білля після прання зложене до шафи виглядає як нове і нічого не стратило зі своєї свіжости, то це доказ запобігливости господині, яка довіряє випробуваному милу Олень-Шіхт.

—o—

Дописи.

СКАЛАТ.

Загальні Збори П. С. К. у Скалаті відбулися дня 26 м. м. при участи представників усіх кооператив у числі коло 180 осіб. Були це одні з найцікавіших Заг. Зборів П. С. К. з огляду на зовсім слушні вимоги центральних кооперативних установ, щоб розбудувати організаційну і господарську ділянку П. С. К. В тією метою треба збільшити власні фонди П. С. К. на суму 10.000 зол., а торги самим товаром збільшити з 274 тис. зол. на 500 тис. зол. Ось кілька статистичних даних, які вказують, що коли буде переведена живіша організаційна праця (збільшення організаційного персоналу) та коли П. С. К. матиме на складі всі товари, то згадане вище домагання можна легко виконати. На 274 тис. зол. торгу П. С. К. кооперативи мали торгів на 352 тис. зол. (без монополю), себто кооперативи поробили на 78 тис. зол. (22 проц.) закупів поза П. С. К. В районі П. С. К. у Скалаті (також і в містах) на 45 кооператив для загального закупу і збуту, є „кулок рольнічих" 24, польських крамниць 20, жидівських 286, українських лише 41. У плані праці підкреслено, що на зол. 16 тис. боргу повинна ПСК стягнути бодай 10 тис. зол.; зі залеглих уділів 8 тис. зол. повинен стягнути бодай 5 тис. зол. Кооперативи легко зможуть віддати згадані уділи та борги, якщо стягнуть бодай 50 проц. розборгованих своїм членам 26 тис. зол. Рішено теж вибудувати хоч один повітовий збіжевий магазин та взагалі оживити занедбаний дотепер збут с.-г. продуктів, наладнуючи м. ін. правдиву співпрацю з філією „С. Г." у справі самостійного вагонового збуту безріг. Управа П. С. К. має теж поробити відповідну підготову до будови експортового яєчного магазину. Надто рішено звернути більшу увагу на недисципліновані кооперативи, щоб вони, хочби за ціну зміни свого проводу, стали дійсно рочдельськими кооперативами. Представник РСУК інж. Кульчицький заявив, що незабаром разом з дирекцією П. С. К. виробить подрібний план праці із ним на окремій анкеті повайоновить усіх кооператорів. Ця авторитетна заява дає запоруку, що нарешті всі кооперативні рішення стануть теж у нас переводити в життя.

Гостинний виступ театру Йосифа Стадника у Скалаті тривав від 19. до 28. м. м. Театр виставив 1 ревію і 4 песи. Ревії цікавлять головно жидів, отже нічого дивного, що на ревії було кілька разів більше публики, як на інших песах. А шкода, що наше громадянство не вміє як слід доцінити сценічного мистецтва трійки Стадників (Софія, Стефа, Йосиф). Тут у нас, де мусимо заманіфестувати свою силу і культурно-національну свідомість, ці артисти мусять виступати на сцені лише перед кількадесяти особами публики. Так дальше не смє бути, треба ломити ці терсі леди культурної відсталости. Ініціятиву в цій виховній суспільній праці повинні взяти на себе читальні з філією „Просвіти" на чолі. Вони повинні подбати, щоби в початках бодай члени аматорських гуртків приходили на вистави наших театрів та були пізніше серед ширшого загалу розсадниками належного розуміння і пошани, а вслід за цим моральної та матеріяльної підтримки українського театру взагалі.

Нова українська станиця. Дня 15. м. м. зредукований нотаріяльний соліцитатор Василь Стебельський відкрив у Скалаті в Ринку ч. 18 ресторан. Це повинно бути прикладом для всіх наших безробітних інтелігентів, які все ще ждуть на... посади. Українське громадянство, в першу чергу наша інтелігенція з цілого повіту повинна не лише в загально-національному, але також у власному інтересі ходити до цього одинокого українського, добре вивінованого ресторану, де буде певно краще почуватись ніж між чужими.

КОЛОМИЯ.

Спільний концерт шкільної молоді в Коломиї. Молодь державної і приватної гімназії „Р. Ш." в Коломиї відсвяткувала 20. м. м. 76. роковини смерти Т. Шевченка спільним зовсім удатним концертом. Програма була добірна і різноманітна. Вокальну частину переплітувано музично-інструментальними продукціями. Реферат „Шевченко про вагу і ціль поезії", що його замість вступного слова виголосив Мигаль Б., уч. VIII. кл., був розтягнений, але оригінальний і настроєвий. Мішаний хор відспівав крім Степенкового „Заповіту" три пісні: 1) Шевченко-Капустянський: „І світає і смеркає"; 2) Леонтович: „Іза гори сніжок летить" і Б. К. „На вулиці скрипка грає"; 3) Шевченко-Лисенко: „Бють пороги" в супроводі фортепіяну. Всі пісні, не виключаючи останньої, для гімназійного хору доволі трудні до виконання, випали завдяки диригентові, фаховому музикові п. Р. Рубінгерові, зовсім удатно. Добрі були теж декламації. Стефурак, уч. II. кл. віддекламував Шевченка „Козачковському". Горбачевська М., уч. VIII. кл. Шевченка „Сову". Перший визначився гарною дикцією, остання доброю декляматорською інтонацією та інтерпретацією здобула собі загальне признання публики. О. Николишин, уч. VIII. кл. відспівав гарно дві пісні на сопран: 1) Шевченко-Лисенко: „Ой одна я, одна" і 2) Л. Українка-Лопатинський: „Горить моє серце". Молоденька співачка виявила добрий голосовий матеріял. Середні тони в неї симпатичні, вищі ждуть ще на їх належне поставлення у майбутности. Бездоганно виконала Коссак Л., уч. III. кл. фортепіянові соля: В. Барвінський „Думка" і М. Балакірев-Глинка: „Жайворонок". Запутович В., уч. II. кл. відомий публиці як талановитий скрипак, відограв прекрасно „Українську рапсодію". І. Безкоровайного. Чистою інтонацією та вірними флажолетами полонив слухачів. Не менш гарно відіграла сальонова орхестра увертуру Вердія „Навуходоносор". Над. гимном концерт закінчився. Як додатній прояв на коломийському терені слід підкреслити те, що аранжери концерту придержувалися точно визначеної години без огляду на мале число прибувших учасників, які спізнювалися. Побажано було би, щоб такі концерти відбувались у нас у свої роковини. Що публики було за мало, пояснюють тим, що громадянство ставиться з деяким упередженням до імпрез, що їх улаштовує гімназійна молодь. А шкода, бо навіть найвибагливіші мусіли признати, що цей концерт не був так дуже слабший від концерту „Коломийського Бояна" в честь Шевченка дня 11. м. м. під мистецьким оглядом.

Концерт Ади Сарі. Славна кольоратурова співачка сопраністка зробила музиколюбним кругам Коломиї надзвичайно милу несподіванку концертом, що його дала 24. м. м. у салі Щадничої Каси заходом концертового бюра музичного Т-ва ім. Монюшка. Добірна програма складалася з творів музиків світової слави, як: Чілеа (арія з оп. „Adrianna Lecouvreur" Вердія (з „Ріголетто"), Шопена („Жаль"); Фрідмана („Чудові очі"), Ружицького (вальс з оп. „Казанова"), Шарпентієра (з оп. „Люїза"), Рашеварова („Тиша"), Римського Корсакова („Східна пісня"), Аллябєфа (Allabeff) (Солоейко), Бенедикта („Карнавал венецький"), І. Штравса („Чардаш" і „Над синім Дунаєм"). Про виконання цих пісень треба висловлюватися тільки в суперлятивах. Коломия мала дуже рідку нагоду почути твори в такому викінченому мистецькому оформленні, що тільки час до часу можна почути в радієвих апаратах або у зразкових фільмах. Не диво, що кожний виступ Ади Сарі витала численна авдиторія гучними оплесками і що відразу нав'язався між славною гостею та її слухачами симпатичний контакт, та що публика змушувала співачку до надлатків. Фортепіяновий дострій був у молодих, але певних руках Ірини Николишиної, яка (після двох неповних проб) прецизним і дискретним веденням акомпаніяменту здобула собі повне вдоволення Ади Сарі і признання всіх знавців музики. Жаль тільки, що з українських співацьких кругів так мало осіб скористало з того справжнього мистецького пиру.

Новий варстат праці для наших хліборобів. Заходом філії „Сільського Господаря" в Коломиї переведено в Березові Нижнім 4-тижневий курс білошкірництва, в якому взяло участь 55 курсантів з 28 сіл під вправною рукою фахівця п. З. Даша. Не зважаючи на не конче відповідні умовини праці, курсанти вповні опанували матеріял. Дня 18. м. м. відбулося святочне закінчення курсу — спільною сповіддю та св. Причастям курсантів у день закінчення; від неї усунувся тільки станиславівський екс-теольог Сальваровський, агітували проти неї деякі місцеві діячі радикали та абсольвент гімназії Михайло Геник Семена (Манкав), що перейшов на євангелизм і зрадив віру своїх батьків. Одначе здорова думка курсантів перемогла. На закінчення курсу зійшлося коло 80 місцевих хліборобів та інтелігенція з о. Плавюком. З Коломиї приїхав голова філії „С. Г." п. В. Кобринський, агроном інж. Зайшлий та секретарка філії Нагірна. На сцені салі Нар. Дому уложено більшу кількість виправлених шкіров. Березівські селяни оглядали і подивляли гарні експонати, з яких чимало задовольнилиб і вибагливих міщухів. Директор курсу п. Дашо пояснив усі роди предметів. Була там груба шкіра, придатна на упряж і постоли, замітна тим, що є відпорна на воду. Баранячу шкіру виправляли курсанти новим способом і тому не заносить від неї душним запахом виправи, вона не приймає води й не тверде від дощу. Найшлась теж хутра на блюзи чи рукавички, виправлені шкірки кріликів і ягнят на шапки, не забракло навіть дуже тоненької, білої шкірки на балеві рукавички. Голова філії підкреслив у своїй промові велику вагу того курсу і зазначив, що курсанти завдяки придбаному знанню здобули для хліборобів новий варстат праці. Не зважаючи на нужду і матеріяльну кризу по наших селах, є в нас ще доволі неопанованих галузей промислу. Присвячуючи доволі часу справам Т-ва „Сільський Господар", закликував голова присутніх ширити організацію кружків „С. Господаря" з усіми секціями, бо тільки „Сільський Господар" у теперішніх умовинах творить підставу матеріяльного відродження українських хліборобів. Дотеперішня боротьба ослабила село. Партійна нетерпимість, що доводить до нелюдяних вчинків аж до братовбивства включно, унеможливлює акцію національного обєднання. В ньому ведуть перед комуністи, які нищать усяку культуру й мораль. На прикладах жахливого рабства, що затяжіло над нашим народом за Збручем, виказав промовець наглядно, що чесний і національно свідомий хлібороб не може бути комуністом. У цій завзятій життєвій боротьбі й українська селянка не може стояти збоку, але мусить стати до праці в одну лаву з мужчинами. Агроном Зайшлий розказав про початки організації білошкірництва, вказав на майбутні користі цього курсу та підкресливши працю „С. Господаря" для села, зазначив, що без доброї організації не можна числити на добрі успіхи. По відспіванні національного гимну розходилися курсанти зі щирою вдячністю для свого провідника, дир. Даша. На милий спомин передали йому кілька гарних деревляних рам. Спільна фотографія закінчила цей перший курс білошкірництва.

ТЕРНОПІЛЬ.

Луговий рух в Тернопільщині. Коли весною 1936 р. заходом проф. Малицького основано в Шляхтинцях „Луг", чимало у Тернополі було таких громадян, що поставились до справи поширення Лугової Організації на терені тернопільського повіту з деякого роду недовір'ям. Навіть люди задекларованих національних переконань не вірили, щоб у Тернопільщині, закритій довколі густою сіткою соціялістично-радикальних „Каменярів", могла прийнятися здорова національна організація „Луг", що стоючи на ґрунті національно-релігійному, успішно відтягає українську молодь від соціялістично-радикального і комуністичного фронту. Всеж таки „Луги" зимою 1937 р. значно в Тернопільщині поширились, так, що нині є вже в повіті кільканацять лугових товариств, які, гуртуючи в собі цінний національно-творчий елємент нашого села, гідно протиставляться комуністичним затіям. Що національно здоровий актив нашого села зрозумів як слід будуючу ролю Лугової Організації, найкращим доказом цього є луговий інструкторський курс у Тернополі, що відбувся в днях 18—25. квітня ц. р. На курсі було заступлених 10 місцевостей 24 курсантами, що були закватировані в Міщанському Брацтві, де теж вели власну кухню так, що ввесь час курсу був у 100°/₀ використаний на впоряд, вправи, гри, виклади, вечірні гутірки і т. п. Скошарування курсантів в одному будинку показалось дуже доцільним, бо привчало курсантів до точности, дисципліни і товариського співжиття. Командантом курсу був м-р М. Мисюк. Впоряд, вправи і гри переводив у просторій салі Міщанського Брацтва делегований „Великим Лугом" у Львові сотник Т. Загородний. Дуже цінні і добре опрацьовані виклади виголосили п. п. проф. д-р Залуцький, проф. д-р Миколашевич, проф. д-р Петрица, Т. Загородний, Ст. Кутовий, о. Пасіка, о. Назарко, пос. Болюх, д-р Т. Мисюк і м-р М. Мисюк. Вечірні гутірки вели: п. п. проф. Іларіон Брикович, адв. м-р Гринкевич і дир. інж. Никифорук. Підчас курсу курсанти були на загальних Поділля-Єгуда, як теж оглянули фабрику „Калина". День перед закінченням курсу д-р Т. Мисюк перевів лікарські оглядини усіх курсантів, стверджуючи задовільний стан їх здоровля. В неділю на закінчення курсу прибули луговики й луговички зі Шляхтинець, Кутковець і Провитина. По переведенні іспитів з викладаних предметів і по показі впоряду та вправ — голова Повітової Організації проф. Малицький надав курсантам відповідні підстаршинські лугові ступні на підставі поручення „Великого Лугу" у Львові. Прощали курсантів інструктор Т. Загородний, командант курсу м-р М. Мисюк і проф. Малицький, що свою промову закінчив підхопленим присутніми триразовим „слава" для Лугової Організації. Промовляли ще посол Болюх, м-р Гринкевич та інсп. Сілк. Хор зі Шляхтинець відспівав вязанку стрілецьких пісень. По відспіванні національного гимну і зробленні спільної знимки, курсанти, підбадьорені на дусі і повні віри у творчі сили українського народу, роз'їхались домів.

КРАКОВЕЦЬ.

Занепад зорганізованого життя у Краківці. Краковець — це несповна двотисячне містечко в яворівському повіті, віддалене 18 км. на захід від Яворова. Українське життя в ньому ледви тліє. Міщани заможні, але неогідливі і досить тяжкі до зорганізованого життя. До освіти й культури мало горнуться. В читальні нема ні одної книжки і тільки один часопис, а до гімназії „Р. Ш." в Яворові ходить усього 2 учеників з Краковця. Хору тепер теж нема. Церква старенька, тісна, не вміщає усіх міщан і селян з двох присілків, в яких на жаль, нема церков. „Народнього Дому" також нема. Читальня має одну велику кімнату, де відбуваються 2—3 театральні вистави до року або концерт. Одначе в зимі тяжко її опалити і тому мало з її сходиться членів. Читальня дуже слабо розвивається. Мірилом цієї мізерії є низька річна вкладка (50 сот) при малій кількости членів. У Краковці є ще т-во „Луг", засноване перед роком, що проявляє розмірно живу діяльність. 25. м. м. відбулися загальні збори цього товариства. Є теж філія „Просвіти", що обєднує 15 читалень і розвивається слабо. Українбанк „Зоря" має страшенно погану домівку і може тому працює теж не надто інтенсивно. Зате прегарне приміщення має захоронка, але ні працею захоронки ні іншими установами краківчани майже не цікавляться. Кілька інших товариств, як кружок „Рідної Школи", „Сільський Господар", філія „Союзу Українок", філія „Українського Краєвого Товариства охорони дітей та опіки над молоддю" засвітились і деякі з них влада порозвязувала за недіяльність. Доказом повної байдужности

може бути факт, що на коляду „Рідній Школі" зібрав Краковець 1 зол. — Повітова Торговельна Спілка в Яворова має у Краківці свою філію, що є одночасно крамницею і гуртівнею для кількох доокодичних кооператив. — Дня 18. м. м. улади „Луг" Шевченківський концерт. На спільний концерт не могли чомусь „Луг" і читальня погодитися. В програму входили 3 пісні добре зорганізованого хору з сусіднього села Гліницю, деклямації, вступне слово, реферат та імпровізації. Концерт підготовив Степан Заяць і його витревалости треба завдячити, що свято випало добре. Інтелігенції на святі чомусь не було. Взагалі краковецька інтелігенція за мало рухлива і за мало працює. Хоч її дуже мало, то ще до того й не держиться разом. Тимчасом треба багато праці в цьому запущеному містечку; треба його піднести культурно і зробити з нього сильний осередок західньої частини яворівського повіту, що трохи за далеко віддалена від Яворова. А села цієї частини в протилежности до самого Краківця дадуться легко зорганізувати. Майже ввесь тягар праці несе тепер: голова філії і читальні „Просвіти" о. дек. Василь Матківський, д-р М. Качмарський і м-р А. Захарко. В осени м. р. зацікавився був Краківцем Яворів, головно яворівська філія „Просвіти" помагала краковецькій, а яворівський просвітянський організатор почав був доїздити у Краковеччину. Виявилося наглядно, що для Краківця треба окремого організатора, бо один урядовець двох округ не може якслід обслужити. Останніми часами Український банк „Зоря" при помочі і за почином яворівського „Народнього Дому" почав закладати ощадностеві гуртки по селах. Краковецька інтелігенція мусить взятися з кількома свідомішими міщанами до інтенсивної праці, бо останніми часами людовці і комуністи сильно розкладають і деморалізують деякі села. Численна яворівська інтелігенція повинна дати Краківцеві якнайбільшу поміч, зацікавитись ним, відвідувати і помагати в його організації. При допомозі Яворова мусять краківчани взятися до будови церкви і Народнього Дому тимбільше, що є вже відповідні площі і дещо грошей.

Р. К.

Спорт.

Даремні надії.

РЕСОВІЯ — УКРАЇНА 2:0 (2:0).

Нема хіба ніодного симпатика України, який вірив би ще по четверговій програній з Ресовією, що Україна здобуде мистецтво Округної Ліги. Правда, теоретично Україна є ще й далі одним із кандидатів на мистця, але досвід каже, що всі паперово-теоретичні міркування даремні, коли не закріплює їх спортова форма дружини на зеленій мураві. А такої форми Україна не виказала і — це мабуть найгірше — нема ніякої надії, щоб її форма покращала. Такої слабої гри України, як учора, не бачили ми вже давно. Вже кілька останніх змагань України сигналізувало ослаблення форми нашої дружини, та ніхто не надіявся, що це ослаблення піде в такому стрімголовному темпі. Навіть брак Петрова в нападі не оправдує зовсім програної. Вини треба дошукуватись зовсім деінде. Адже це ніяка тайна, що на тренінги першої дружини приходить завжди ледви 2—3 грачів (без перебільшення!). Значить: ціла дружина грає кожні змагання без ніякого тренінгу, бо це зовсім хибний погляд, що правильну заправу зможуть заступити товариські чи хочби мистецькі змагання. Історія завжди повторюється. Коли минулого року, після численних невдач і загрози деградації до нижчої кляси, змагуни України віднребали в собі відповідну дозу амбіції і спортового запалу — на висліди не треба було довго ждати. В осінньому сезоні Україна стала справжньою ревеляцією і малощо не 100-відсотковим кандидатом на мистця. Та замісць набрати віри у власні сили, взятись до солідної праці — дружина спочила на лаврах і наслідки такі, які бачимо.

Аж жаль було дивитись на змагунів України, які намагалися стартувати до мячів (віримо, що вони справді хотіли ці змагання виграти), але завжди спізнялись на цілі секунди. Грачі Ресовії стартували іноді, здавалось би, в зовсім безнадійних ситуаціях і незамітною ріжницею одної десятої секунди були все таки швидше при мячі.

Добрий старт можна виробити тільки на тренінгу. Також рухливість і меткість грачів України була дуже й дуже слаба, бодай на половину гірша від меткости грачів Ресовії. Ясно теж, що без відповідного тренінгу мусять виступити теж усі технічні недостачі. І так теж воно сталось.

Найважнішою та найгарнішою прикметою спортовця є не тільки вміти перемогти, але й уміти гідно програти. Україна намагалася змагання з Ресовією виграти на волку силу і деякі змагуни грали так гостро та брутально, що їх гра залишила сильний несмак не лише серед чужої, але й серед культурної частини української публики.

Хто в Україні виконав учора своє завдання? Дуже важко на це питання відповісти, бо крім Гупула, який боронив іноді в безнадійних ситуаціях із посвятою та бравурою, всі інші грачі менше або більше розчарували. Покаж слабої гри дав цим разом напад, який складався з 5 грачів, що себе взаїмно не розуміли і взаїмно собі перешкоджали. Найслабшою була ліва сторона: Скоцень II — Максимів. Першенство в слабій грі належиться Максимову, який у теперішній формі на цю позицію не надається. Ні одної доброї подачі до середини, повільність, ні одного стрілу на ворота і при тім нарикідне придержування мяча та отримування гри дискваліфікують цього грача, як напасника і як крайника. Скоцень II. — це тільки тінь давнього пробоєвика й небезпечного стрільця. Найгірше те, що цей грач береться дріблювати, забуваючи найважнішу засаду футболю, що добрий стрілець ніколи не може бути дріблером і навпаки. Мікльош губився в безконечнім „киванні". А вже невибачним промахом було те, що він, один із найспокійніших та найбільше зрівноважених грачів, не вмів досліцно з двох кроків стрілити до воріт, тільки пустив якимсь чудом жахливу бомбу понад поперечку. Магоцький працював, як міг, а що небагато міг, то помагав собі ровбоями. Незле випав у другій половині Кравсський у нападі, але й він надуживав фізичної сили. Поміч, як завжди, однакова, значить: на знаменитий напад Ресовії рішуче за слаба. Цимбала завинив безпосередньо перші ворота, Скоцень І. у першій половині зовсім слабий, у другій трохи розігрався. Яснішим пунктом був Пазуняк, з якого всеж таки буде колись ще добрий помічник. Оборона мала дуже важке завдання — може почасти й теж заслуга, що Ресовія не виграла у вищім відношенні. Найгірша прикмета обох оборонців та, що оба висуваються або за далеко вперед або залишаються за близько воріт.

Хід гри: Гру починає Ресовія, але вже по кількох хвилинах Україна гостює під її воротами. Одну з ситуацій марнує Скоцень II., стріляючи непотрібно здалека в авт. Перші ворота добуває Ресовія в 8. хв. по акції нападу і стрілі молоденького Барана. Від цієї хвилини зазначується легка перевага Ресовії; спешена Україна грає нервово і непотрібно гостро. Грізні протиакції України кінчаться трьома наріжниками в 15., 16. і 17. хвилині, але без ніякого успіху. 38. хв. рішає про метч. Ґоґендорф (найкращий технік нападу Ресовії) дістає мяч зі середини, переїзджає оборону і стріляє певно в ріг не до оборони. У другій половині Україна грає дещо краще, чим ближче до кінця осягає все більшу перевагу, але незарадність нападу України та добра гра оборонців і воротаря Ресовії не дозволяють здобути хочби одні ворота, хоч нагоди до того були іноді просто ідеальні. В 25. хв. за руку на карнім полі диктує судді тільки вільного з лінії карного поля Ресовії. Мікльош стріляє, на жаль, на авт. Кілька наріжників, кілька фавлів України, кілька дорівочних випадків середущої трійки Ресовії, яка грає виразно на час... і цей болісний для 4-тисячної публики метч кінчиться заслуженою програною України.

До цих змагань виступила наша дружина в такому складі: Гупул, Сарегота, Скоцень І., (Воробець); Кравсський (Скоцень І.), Пазуняк, Цимбала; Магоцький, Скоцень II., Мікльош, Воробець (Кравсський), Максимів. Увесь час відбувались у дружині ріжні зміни, що теж мало очевидно свій вплив на хід змагань.

Суддював добре п. Земан.

СТАНИСЛАВІВСЬКА А-КЛЯСА.

СТАНИСЛАВІВ. **Пролом — Покуття 2:1 (1:1).** Пролом заграв д. добре і виграв зовсім заслужено. Найкращий у Проломі Прідун в нападі. Андріїшин І і II і Семків. Також поміч грала незле. Ворота для Пролому здобув Якібчук. Суддював слабо п. Брах.

Раз Два Три — Ревера 2:1 (1:0). Несподівана перемога Р. Д. Т. над Реверою.

Юніори:

Раз Два Три — Пролом 3:2 (1:0). Перший виступ юніорів Пролому випав д. добре.

ІНШІ ВИСЛІДИ ОКРУЖНОЇ ЛІГИ.

ПЕРЕМИШЛЬ. **Польонія — II. Сокіл 5:2 (2:1).** Заслужена перемога Польонії.

САМБІР. **Корона — Чувай 3:3 (1:2).** Корона мала перевагу, але слабий напад не вмів рішити змагань у свою користь.

ДЕРЖАВНА ЛІҐА.

КРАКІВ. **Висла — Гарбарня 1:1 (0:0).** Одинокі змагання, які відбулись у четвер закінчились нерішеним вислідом, який кривдить Гарбарню.

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

Др. Сокіл II — Україна II 3:0.
З. З. К. — Т. С. Л. 0:0.
Львовянка — Зеніт 8:1 (4:1).
Світезь — Білий Орел 4:1 (1:1).
Знесінчанка — Рекорд 2:0 (0:0).

ГУРТКОВИЙ БІГ З ПЕРЕШКОДАМИ

В неділю, 9. ц. м. організує Сокільська Спортова Секція Львова **гуртковий біг з перешкодами** на площі Сокола-Батька в год. 11.30 передполуднем. Сокільські біги з перешкодами рік-річно гуртують біля сотні змагунів-соколів і вказують на зріст зацікавлення цими змаганнями. В неділю побачимо черговий біг з перешкодами, на цей раз **гуртковий** (по 3 особи). Побратими — 670 метрів і 12 перешкод, посестри й учениці — 580 метрів і 7 перешкод. Учениці — 880 метрів і 16 перешкод.

СТЕП — П. К. С.

Змагання за мистецтво Ц-кляси відбудуться в неділю в год. 4. попол. на грищі Світезі.

—o—

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

о. Маркіян Марисюк ЧСВВ.: ЧИ ХРИСТОС СПРАВДІ ВОСКРЕС? В-во ЧСВВ у Жовкві. 1937. Стор. 32, 16°.

Г. Н. Кассон: ЯК ВИБИТИСЯ НА ПРОВІДНЕ МІСЦЕ. Дванадцять завваг про прикмети й обовязки провідної людини. Для українського читача зладив **Юра Шкрумеляк.** Бібліотека практичного знання. Львів 1937. Український Видавничий Інститут. Стор. 95, 16°.

Франц Коковський: СІРІ ГЕРОЇ. Оповідання з недавної минувшини. Образки Якова Гніздовського. Діточа Бібліотека ч. 3. Березень 1937. Видавництво „Світ Дитини" Львів 1937, стор. 71, 16°.

О. Годунько-М. Щуровський: РЕМІСНИЧА БУРСА ПРИ ВУЛ. ПАСІЧНІЙ Ч. 2 У ЛЬВОВІ. Львів 1937, стор. 16, 8°.

Д-р Михайло Драган: „УКРАЇНСЬКІ ДЕРЕВЛЯНІ ЦЕРКВИ", 2 томи, (текст та ілюстрації). Видання Національного Музею у Львові 1937.

Тарас Шевченко: ПОЕЗІЇ 1847—1850 РР. За редакцією Павла Зайцева. Український Наук. Інститут. Варшава-Львів 1937. Пояснюючі статті П. Зайцев: Текст поезій написаних Шевченком на засланні. О. Лотоцький: Державницький світогляд Т. Шевченка. О. Лотоцький: Поезії Т. Шевченка під російською цензурою. Стор. 394.

Софія Русова: МОЇ СПОМИНИ. Львів. 1937. Видавн. кооператива „Хортиця", ст. 284.

Федь Триндик: ЛІТЕРАТУРНІ ПАРОДІЇ. Шаржі, епіграми, гуморески. В-во „Гумор і сатира", ст. 32.

Ростислав Єндик: РЕГІТ АРІДНИКА. Новелі. В-во „Виняне Гроно". Львів 1937. Ст. 288.

ЖУРНАЛИ

НАЗУСТРІЧ. ч. 9 (81). з 1. травня 1937. Зміст: М. Іванек: Воскресення Христове в старім українським мистецтві. — Богдан Лепкий: Рік. — Юрій Косач: Вітер з Чорноморя. — Ростислав Кедро: Стежки голгофтські. Весняна ніч. — Осип Бодnарович: Піоніри. — Роман Сімович: Віктор Матюк. — Михайло Романишин: Молода кров. — Михайло Островерха: „Остання вечеря" Леонарда да Вінчі. — Франц Коковський: Початки літературної діяльности Марка Черемшини. — М. Рудницький: Один з обновників модерної поезії. — О. Золотницький: Українські деревляні церкви. — Ніна Камінська: На годину у грецький світ. — Пятнацятьлітня дівчина студіює старовинну культуру. — Ілько Борщак: Україна в Парижі. — Степан Щурат: Що таке мистецька фотографія. — Роман Ромен: Над Евфратом. Степан Левюк: Дорога до Божого Гробу. Українська хроніка. — Музика. — Театр. — Рецензії. — Мода. — 35 ілюстрацій. Ціна 50 сот.

ЖІНОЧА ДОЛЯ. Ч. 8—9. Зміст: У. Кравченко: *** — Символ любови й правди. — Женя Лисогірська: Через Голготу до Воскресення. — Гагілка. — Великодні звичаї на Гуцульщині. — Радісні новини. — Н. Королева: Мон-Сальват. — Діти будяться. — Ірина Вільде: Вінна нароатік (долі). — „Українки, Сурма грає" — пісня до слів К. Качмарової (ноти). — Марія Омельченкова: Фредеріка Бремерова. — Жінка в німецьких народніх великодніх звичаях. — О. Кисілевська: Дещо про нашу Гуцульщину. — Стефанія Пушентело: Тобі Рідний Краю. — Вістки зза моря. — Анастасія Ковач: Індійське повір'я. — Проф. С. Русова: Що наша молодь читає. — Софія Яблонська: З мого далека. — Звідомлення Українського Бюра в Льондоні. — Статті господарські. Що їсти. Жіночий рух. Листування редакції. Новинки.

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КОПИЧИНЦІ:
8. V. Вій.
9. V. Довбуш (Чорногора в огні).
З Копичинець іде театр до Грималова.

Український Мол. Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ДОБРОМИЛЬ:
8. V. Муравлі.
9. V. Трефика пані генералової.
З Добромиля театр загостить до Перемишля.

Великий Театр:

Субота, 8. V. год. 7.30 веч. „Подвійна бухгальтерія" з Адельфом Димшою.

Неділя, 9. V. год. 3.30 попол. ціни найнижчі „Професія пані Воррен". Год. 7.30 веч. „Подвійна бухгальтерія" з Адольфом Димшою.

КІНА.

АПОЛЬЬО: „Парада кохання" з Джанетою Мекдональд і Морісом Шевалє.
АТЛЯНТИК: „20 каратів щастя" із Дивановом.
ВАНДА: „Китайські моря", „Королівський двійник".
ҐРАЖИНА: „Буде краще" з Тоньком і Щенком.
ЕВРОПА: „Одна на мільон" із Сонею Гені.
КАСИНО: „Палкі серця".
КОПЕРНИК: „Зелений сигнал" з Ерролом Флином.
МАРУСЕНЬКА: „Простак".
МЕТРО: „Сильветки" та 3-актовий додаток.
МІРАЖ: „Золотоволосий обіточник" із Шерлею Темпль і „Одна з тисячу" (з Мортою Еґерт).
МУЗА: „Ромео та Джулієта".
ПАЛЯС: „Її високість танцює вальса".
ПАКС: „Антін Адверз".
ПАН: „Останній поганин".
РАЙ: „Роз-Марі".
СВІТ: „Володар підводного світа" та кольорова фільма.
СТИЛЕВЕ: „Сем Додсворд" і ревія.
ТОН: „Продавець трактору" Джо Браун.
УТІХА: „Під двома прапорами" та ревія.
ХИМЕРА: „Москва-Шанхай" з Полею Неґрі

ФОТОПЛЯСТІКОН.
(пл. Марійська 5.)
Каїро.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 8. травня 1937.

БЕРЛІН (357) 19.15 Форт. тріо ц-моль Бетовена, БІЛГОРОД (437) 19.50, 20.00 Орх. концерт, 21.00 Хор, 22.20 Легка музика, БУДАПЕШТ (550) 12.05 Скрипка, 17.00, 18.00 Фестеваль циг. музики, 21.40, 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ (507) 14.55, 15.00 Для молоді, 19.30, 20.00, 21.00 „Венера" оп. Я. Штравса, 21.40 Форт. ресітал, 22.20 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 14.00, 16.00 Музика, 18.00 Нар. нім. танки, 19.00 Віденські мельодії, орх., сол., КОШИЦІ (259) 13.30 Для Закарпаття, 18.00 Спів. ресітал Бородин-Черкаської, КОПЕНГАГЕН (255) 20.00 „Граф Люксембург" оп. Легара, ЛЯЙПЦІҐ (382) 20.10, 21.00 „Ніч у Венеції" оп. Й. Штравса, МІЛЯНО (369) 17.15 Камер. концерт, 19.10, 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 Вечір опер „Іль дезерто тентато" містерія А. Каселя, „Іль сіньор Брускіно" ком. Россіні, МІНХЕН (405) 12.00 Орх. концерт, 14.15 Камер. музика, 20.10, 21.00 „Мікадо" оп. Салівена, 22.30 Легка й танк. музика, ПРАГА (470) 15.00 Танк. музика, 16.45 Театр для дітей, 22.35 Сальон. музика, РАДІО ПАРІ (1648) 18.15 Спів, 20.30, 21.00, 22.00 Концерт рум. музики, РИГА (515) 16.40, 17.15 Лотиські дітоці пісні, РИМ (421) 17.15 Танк. музика, 20.40 Розр. музика, 21.00 Комедія, ШТУТҐАРТ (523) 24.00 „Фіделіо" оп. Бетовена.

Неділя, 9. травня 1937.

БЕРЛІН (357) 12.00 Військ. музика, 19.00 Танк. мельодії, 20.00, 21.00 Веселий вечір, БІЛГОРОД (437) 18.50, 19.00 Спів. ресітал, 19.50, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ (550) 14.00, 22.20 Сальон. музика, 17.00 Циг. музика, 20.00, 21.00 Оперетка, ВІДЕНЬ (507) 11.45, 12.00 Орх. концерт, вок., форт., 15.15 Поздоровлення з Відня, музика, спів, 19.25 Спів. ресітал, 20.05, 21.00 „Нашим мамам", музика, спів, 22.30 Розр. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР (1571) 14.00, 16.00 Дута орх., 18.00, 19.00 Гарні мельодії, орх., 20.00, 21.00 „Село без дзвона" муз. комедія Кінеке, 22.45 Танк. музика, КОШИЦІ (259) 17.05 Пробоєнки у вик. циг. орх., 18.00 Для Закарпаття, МІЛЯНО (369) 13.30 Промова Муссоліні з нагоди 1. роковин проголошення імперії, 17.30 „Король Едип" оп. Стравінського, 20.40 Розр. музика, 21.00 Гимни, 21.05, 22.00 Симф. концерт, МІНХЕН (405) 13.00 Орх. концерт, 18.00 Популярна музика, ПРАГА (470) 12.20, 15.00 Орх. концерт, 19.05 Військ. орх., 20.40 Пісні Сметани, РАДІО ПАРІ (1648) 13.15 15.40, 20.15 Спів, 12.00, 13.30 Розр. концерт, 14.10, 15.00 Концерт із Амстердаму, 17.00, 18.00 Симф. концерт, 19.00 Опера, 20.30 21.00, 21.30, 22.00 Театр у... РИМ (421) 15.30, 17.30, 18.00 „Люіза Міллер" оп. Верді.

Ширіть наш часопис!

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 8. травня 1937.

6.30 Ранішня авд., 6.33 Руханка, 6.50 Музика з гр. пл., 7.00 Ранішній денник, 7.10 Програма на днні, 7.15 Для новобранців, 7.35 Трохи інформацій, 7.40 Легка музика з гр. пл., 8.00 Авд. для шкіл, 11.30 Для дівіл: Співаймо пісоньки, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Орхестра, 12.40 Полудневий денник, 12.50 Великдень на селі та нар. обряди, 14.30 Весела авд. для дітей: „Травневі пещельки", 15.00 Господарські вістки, 15.15 Оперетові арії з гр. пл., 15.30 Львівські біжучі вістки, 15.35 Популярна музика з гр. пл., 15.50 Мода, 16.00 Програма на завтра, 16.05 Мендельсон: Пісні без слів, гр. пл., 16.10 Культурне життя столиці, 16.15 „Пасторале", орх. 17.50 Огляд видань, 18.00 Актуальна гутірка, 18.10 Спортові вістки, 18.20 Легка музика, гр. пл., 18.35 Львівський актуальний фейлетон, 18.45 Програма на завтра, 18.50 Актуальна гутірка, 19.00 Табори праці, 19.30 Пісенька та гітара, хор ревелерсів, гавайська гітара, форт., 20.25 Літер. новини, 20.40 Вечірній денник, 20.50 Скрипка, фортепіян, 21.15 „Цигани — невідомий світ", 21.25 Циг. орхестра (800 осіб) трансм. з Будапешту, 22.00 Весела Справа у пекле, 22.30 Танк. музика у вик. орх., 23.00 Танк. музика з гр. пл.

Неділя, 9. травня 1937.

8.00 Сигнал часу, 8.03 Для села: Хліборобська Газетка, Музика з гр. пл., Про дітоці садки на селі, 8.42 Шуберт: Портрет Шуберта — фантазія, гр. пл., 8.45 Програма на днні, соло год. 10.30 після богослуження Музика з гр. пл., 11.57 Сигнал часу, 12.03 Муз. поранок, орх., хор; соло год. 13.00 Львівська виставка архітектури, 14.00 Репортаж із життя, 14.30 Нар. капеля, хор, 15.30 Для села: Як збільшити видатність наших садів, Огляд ринків рільних продуктів, 16.00 Популярна музика з гр. пл., 16.25 Театр Уяви: Лотова жінка, 17.00 Підвечірок при мікрофоні, мала орх., спів; у перерві соло год. 17.00 Актуальна гутірка, 19.00 Культурна читанка, 19.15 Мішаний концерт: Михайлина Гнатківська фортепіян, Люба Німцівна сопран, 19.45 Літературні хвилини: „Бетон", фрагм. із пов. „Будували дім" І. Бекони, 20.00 Продовження мішаного концерту, 20.20, 20.21 20.25 Спортові вістки, 20.40 Політичний огляд, 20.50 Вечірній денник, 21.00 „На зеленій травці" ревія Генр. Збєжховського й ін., з музикою, 21.30 Твори Ол. Скрябіна, 22.00 Розривкова і танкова музика; у перерві в год. 22.55 Останні вістки, 23.05, 23.30 Танкова музика з гр. пл., 24.00—1.00 Концерт у вик. орхестри.

Радіокутик.

СОЛОВІЙ З МІЛЯНА І СОЛОВІЙ З ЛІСА

Цікавий випадок трапився недавно в одній з віль, положених під лісом на перифериї Берліна. Через відкрите вікно влетів у ночі втікаючий від бурі соловій. Бажаючи охоронити його від котів, посадили його до клітки, де він мав провести час до ліпшої погоди.

Здивування і сум охопили соловейка коли він переконався про неможливість вийти з клітки. Не хотів їсти нічого в своїй вязниці. Вже вирішили, що коли він і надалі буде голодувати, то прийдеться його випустити на волю.

Коли над ним нарадкувалися, хтось відкрив радіовий голосник і машинально затримався на італійській стації. Відізвався Мілян. За хвилину почули трелі соловейка, які є сигналом італійської стації.

У тойже час сталася річ несподівана: соловій з ліса німецького відповів ще сильнішим голосом невидному „родичеві" з Італії. Показалося, що штучний соловій підніс на духу соловейка з клітки. Птиця віднискала радість та апетит і мабуть залишиться у гостинному домі до перших теплих днів.

РІЛЬНИЧА ПРОГРАМА.

У неділю 9. травня в год. 8.03 — Рільнича Газета. В год. 8.27 — бесіда п. н. „Розвиток управи тютюну в Польщі". В год. 15.30 — бесіда п. н. „Як збільшити видайність наших садів". В год. 15.45 — „Огляд ринків рільних продуктів".

У понеділок 10. травня в год. 18.50 — бесіда п. н. „Пасіка у травні".

У вівторок 11. травня в год. 12.50 — „Рільнича скрипька".

У середу 12. травня — авдиції нема.

У четвер 13. травня в год. 12.50 — „Огляд рільничих видань".

У пятницю 14. травня в год. 18.50 — „Лісові новинки".

У суботу 15. травня в год. 12.50 — „Рільнича скрипька".

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що від дня 1. травня п. р. кооперативам платить за дьоко Львів:

1 кг. масла десерового бльок. без опакування	3·25 зол.
1 кг. масла десеров. бочкове та експ. включно з опакув.	3.30 „
молоко від 27. IV. п.р.	0.18—0·19 „
сопа яєць	2.60 „

Тенденція на масло, молоко та яйця сильна.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 7. V. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої птиці, дьоко подвіря птахомасарні „М. С." у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички І. кл., добре умясені, повногруді товсті	1.30 зол.
Кури молоді І. кл. товсті без вапняку на ногах від 1.80 кг. вгору	1.20 „

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

Подяка.

У важкім горю по смерти нашого Найдорожчого Батька, бл. п. ІЛЛІ МОЛОДОВЦЯ, емер. управителя школи, складаємо щиру подяку всім тим, що послішили нам з поміччю і розрадою та взяли участь у похоронах.

Зокрема дякуємо Всесв. о. мітратові Баликові Ол., о. крилошанинові д-рові Лабі, о. сов. Дмитрові Семчишинові й о. сов. Кишакевичеві за відправлення похорону, а Впр. о. парохові Мигалеві в Старім Селі за заняття похоронами в Старім Селі та щире надгробне слово. О. дек. Карпевичеві й о. парохові Лисякові за участь у похоронах.

Дякуємо Хв. Тов. Взаїмна Поміч Українського Учительства та Вчительській Касі за щиру поміч у влаштуванні похорону та Вп. П. Відпоручникам цього Товариства дир. Дуткові, дир. Каширові і дир. Магурі за участь у похоронах та за теплі прощальні слова.

Вп. П. Мусіям за щиру поміч і розраду, особливо щиро дякуємо Хвальним установам: чит. „Просвіти" і кооперативи „Згода" та хорові в Кам'янці-Старім Селі за громадну участь та за прощальні слова.

Всім Товаришам і Знайомим бл. п. Батька за розраду в часі хороби, участь у похоронах та співчуття складаємо щиро-сердечне Спасибіг.

У Львові, 4. травня 1937 р.

Ольга і Степан Молодовці — діти

ОПОВІСТКИ.

І. Оповістка.

Управа „Карпатії", Товариства взаїмних обезпечень на життя у Львові,
повідомляє, що

XIX. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться в понеділок 31. травня 1937 в год. 17. у власній домівці Товариства у Львові, Ринок ч. 38, з таким порядком нарад: 1) Відкриття Загальних Зборів і вибір предсідника. 2) Звіт Управи з діяльности й замкнення рахунків за рік 1936. 3) Звіт Контрольного Виділу Надзірної Ради. 4) Розгляд і затвердження звіту та рахункових замкнень Товариства за рік 1936 і признання органам Товариства абсолюторії за виконані ними обовязки. 5) Внески Надзірної Ради щодо приділу біляносової надвишки за рік 1936. 6) Вибори: а) 4 членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 стат.), б) 3 заступників членів Надзірної Ради на 3 роки (§ 34 стат.). 7) Устійнення висоти винагороди для членів Надзірної Ради (§ 32 стат.). 8) Зміна статуту: § 11. останній уступ звучатиме: „Основний капітал підпадає сплаченню після утворення запасного капіталу у висоті основного капіталу. Сплачення всіх уділових листів слідує одноразово. Скоріша сплата уділового капіталу може наступити лише в тому випадку, якщо уділові листи були би сплачені по ціні нижчій, як їх номінальна вартість, а ріжниця між сумою, за яку викуплено уділові листи та їх номінальною вартістю, після перенесення її до запасного капіталу, доповнить цей запасний капітал до висоти 200.0000 зол.". 9) Інтерпеляції. — До повищого порядку нарад може 1/5 частина представників зголосити додаткові справи, що мали б бути поміщені на денному порядку нарад, одначе таке домагання щодо поміщення окремих справ на порядку нарад слід зголосити Управі Товариства не пізніше, як на 14 днів перед речинцем Загальних Зборів (§ 28. стат.). В Загальних Зборах беруть участь згідно з § 29 стат. представники членів і представники власників уділових листів, що їм рівночасно висилається ще окремі запрошення. 875

І. Оголошення.

НАДЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ акціонарів Земельного Банку Гіпотечного, спілки акційної у Львові

відбудуться дня 30. червня 1937 р. в льокалі Банку при вул. Словацького 14 І. в год. 12.

Порядок нарад:
1) Отворення і вибір предсідника Загальних Зборів.
2) Вибір 12. членів Надзірної Ради групами.

До участи в Загальних Зборах є управнені ті акціонарі, котрі по думці § 60. статуту зложать в касі Банку найпізніше 7 днів перед Загальними Зборами своі акції або посвідки, предложені заставом. Управненим до вступу на Збори будуть видані легітимації.

КОНКУРС.

Будівельний Комітет церкви на Вулці у Львові приступає до будови церкви і запрошує підприємців до складання оферт. Пляни оглянути і еліцій можна за ціну 5 зол. набути можна в монастирі СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95. Речинець до 20. травня 1937.

О. Юліян Дзерович, голова Комітету. **М. Віра Слободян** ігуменя монастиря.

На Рідну Школу зложив Клим Шашковський, Ланцут зол. 5.—, М. Війосьва, Люча зол. 2.—.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.